Выдаецца з 16 студзеня 1998 г.
В.а. галоўнага рэдактара
і заснавальнік Павел Жук
Выдавец – рэдакцыя газеты НАВІНЫ
Адрас для карэспандэнцыі:
220034, г.Мінск,
вул. Змітрака Бядулі, 6-47.
Тэл/факс: 236-89-40

НАВІНЫ

Пятніца, 19 сакавіка 1999 г. | № 30 (561) | Кошт свабодны

Стрэлы ля адміністрацыі

У сераду ў цэнтры Мінска адбылося надзвычайнае здарэнне. Прыкладна ў 11 гадзінаў 40 хвілінаў уздоўж будынка адміністрацыі прэзідэнта па вуліцы Кірава праязджаў грузавік ЗІЛ, кіроўца якога выхапіў стрэльбу і праз дах кабіны зрабіў два стрэлы ў паветра, пасля чаго з'ехаў з месца здарэння.

Расійскія сродкі масавай інфармацыі адразу паспяшаліся абвясціць здарэнне ледзь не тэрарыстычным актам. Але вось што нам паведамілі ў прэс-службе беларускага МУС.

Адзін з супрацоўнікаў Галоўнага ўпраўлення дзяржаўнай аховы, які вартаваў будынак «прэзідэнцыі», стаўся сведкам здарэння і нават запомніў дзяржнумар аўтамашыны — 1403 КР. Па тэлефоне 02 ён паінфармаваў пра «тэрарыста». Міліцыя хутка вылічыла ўзброенага кіроўцу — гэта быў уладальнік ЗІЛа, 44-гадовы прыватны прадпрымальнік Валянцін Цыбульскі. Аператыўная група выехала на затрыманне дадому да прадпрымальніка, у завулак Лугавы. Але В.Цыбульскі ўжо паспеў забарыкадавацца ў сваім прыватным доме і, пагражаючы стрэльбай, запатрабаваў прадставіць яму спецыялістаў, якія б знайшлі сакрэтную апаратуру, нібыта схаваную супрацоўнікамі КДБ у ягоным доме, замяніць вулічныя ліхтары, бо з іхняй дапамогай за ім вядзецца назіранне, а таксама ўзяць пробы «атручанай» вады, якая вельмі кепска ўплывае на ягонае здароўе.

Як паведаміў нам начальнік Ленінскага раённага ўпраўлення міліцыі Васіль Клюйко, перамовы з «тэрарыстам» вяліся больш за тры гадзіны. Але калі ён убачыў, што ідзе падрыхтоўка да штурму дома, то палічыў за лепшае здацца. Па словах Васіля Клюйко, В.Цыбульскі не стаяў на ўліку ў псіхіятрычным дыспансеры. Але цяпер, натуральна, яго чакае экспертыза. Сам затрыманы знаходзіцца ў СІЗО.

Расціслаў ПЕРМЯКОЎ

Патоп на Беларусі

У Брэсцкай, Гомельскай, Гродзенскай, Магілёўскай і Мінскай абласцях паводкай затапіла 172 населеныя пункты. З зоны бедства адселены 1.259 чалавек.

«Ахвяраў і разбурэнняў пакуль няма», — сцвярджаюць у міністэрстве па надзвычайных сітуацыях. Аднак, напрыклад, у Брэсцкай вобласці патанула каля 20 галоў хатняй жывёлы (авечкі, карова і свінні). Хатняя птушка наогул застаецца на затопленых тэрыторыях. Застаюцца пакінутыя хаты, з якіх вывезена толькі самае каштоўнае. Жыхары, адселеныя да сваякоў і знаёмых, баяцца марадзёрства.

Часам дапамога да ахвяраў паводкі прыходзіць не адразу. Сям'я Савіцкіх з вёскі Угалец Столінскага раёна начамі не спала, апасаючыся, што крыгі знясуць хату і гаспадарчыя пабудовы. Зрэшты, не ўсе палешукі пагаджаюцца некуды перасяляцца. Многія прызвычаіліся да стыхіі, як да нейкай балячкі. Кожны год рэкі ў большай ці меншай ступені праяўляюць свой характар, і падворкі залівае вадой. Хата

ёсць хата, нават калі вада паднялася вышэй падлогі. Ды і невядома, калі эвакуіраваныя змогуць вярнуцца назад. Як толькі вада адступіць, улады зноў забудуцца пра людзей. Толькі ў час стыхіі чыноўнікі ўзгадваюць, што ў тым жа Столінскім, Лунінецкім і Пінскім раёнах толькі напалову выкананая праграма па ўзвядзенні ахоўных збудаванняў на вадаёмах, а многія дамбы так састарэлі, што не вытрымліваюць напору вады. Ніхто не дбае пра сем'і, якія штогод падтапляе. Ці не таней урэшце патрацець сродкі на будаўніцтва жылля і перасяліць іх з паводканебяспечных участкаў?

Выратавальныя службы ў разгар стыхіі падмацоўваюць дамбы, ствараюць запасы прадуктаў харчавання, медыкаментаў і гумовых ботаў для пацярпелых. Сапёры падрываюць заторы лёду. Учора яны працавалі каля вёскі Рубель у Столінскім раёне, дзе пад пагрозай разбурэння аказаўся драўляны мост, які злучае два населеныя пункты. Сапёры ачышчалі ад крыгаў таксама раку Арэсу. Аднак цяпер людзей цікавіць, хто ім аплаціць кампенсацыі за страчаную альбо пашкоджаную маёмасць. Толькі для таго, каб кампенсаваць страты, на Брэстчыне ўжо патрабуецца каля ста мільярдаў рублёў, а пік паводкі яшчэ наперадзе.

У Белдзяржстраху карэспандэнту НАВІНАЎ паведамілі, што пасля паводкі пачнецца падлік урону, нанесенага стыхіяй. Аднак пацярпелыя змогуць атрымаць толькі палову ад сумы стратаў.

Мікола ВАЙТОВІЧ

Вобыск на кватэры старшыні Цэнтрвыбаркама

У аўторак а 16 гадзіне ў кватэру старшыні Цэнтрвыбаркама Віктара Ганчара ўварвалася каля 15 міліцыянтаў і невядомых людзей у цывільным.

Гаспадыня чакала сына Андрэя, які павінен быў прыйсці з крамы, і таму адчыніла дзверы. Незнаёмыя з крыкамі «Энерганагляд!» адштурхнулі жанчыну ад дзвярэй. Частка міліцыянтаў заставалася ў калідоры і на лесвічнай пляцоўцы. Па словах Зінаіды Ганчар, малойчыкі паводзілі сябе вельмі груба. Ёй спрабавалі скруціць рукі, засталіся нават сінякі. Потым высветлілася, што сярод няпрошаных гасцей быў следчы Ляўковіч з гарадскога ўпраўлення ўнутраных справаў, які вядзе расследаванне супраць старшыні ЦВК па крымінальнай справе за нібыта «самавольнае прысвяенне звання альбо ўлады службовай асобы».

Віктар Ганчар размаўляў па тэлефоне. Следчы Ляўковіч вырваў з рук гаспадара тэлефонную трубку, а ягоная група пачала ў кватэрыператрус, які цягнуўся каля 40 хвілінаў. Міліцыянты рыліся нават на кухні і ў шафах з бялізнай. Аднак знайшлі яны толькі прэзрэлізы, апублікаваныя ў друку — гэтыя паперы ляжалі на стале. Даваліся іх канфіскаваць, каб не сысці з кватэры з пустымі рукамі. У пратаколе канфіскацый па патрабаванні гаспадара кватэры быў зафіксаваны факт нанясення міліцыянтамі цялесных пашкоджанняў гаспадыні. Акрамя таго, Віктар Ганчар выказаў сумненне, што коратка стрыжаныя малойчыкі, якіх міліцыянты прывялі ў якасці панятых, сапраўды з'яўляюцца панятымі — незацікаўленымі асобамі ў гэтай справе.

Алесь ДАШЧЫНСКІ

Сакрэтны план супраць апазіцыі?

Цікавы тэкст трапіў у НАВІНЫ. Гэта нейкі план супрацьдзеяння «групе лідэраў радыкальнай апазіцыі па падрыхтоўцы антыпрэзідэнцкіх выбараў прэзідэнта Рэспублікі Беларусь». Калі гэты «дакумент» сапраўдны і ён будзе рэалізаваны, нашай апазіцыі мала не пакажацца.

■ Создать республиканский штаб (закрытого характера) при Министерстве юстиции для юридичес...

...ускорить рассмотрение и принятие Указа Президента "О порядке сношения диппредставительств с Министерством иностранных дел и местными органами власти";

■ -- выявлять источники и каналы финансирования и иной материальной поддержки указанных нелигитимных структур и пресекать их ...

...законодательных решений руководством страны;

■ -- Министерству юстиции во взаимодействии с правоохранительными органами разработать проект Декрета Президента Республики Беларусь "О противодействии политическому экстремизму";

...не допустить перерегистрации радикально и экстремистски ориентированных общественных формирований. Комитету госбезопасности использовать данную ситуацию с целью разложения и копроментации указанных структур;

Згодна з гэтай паперай, на апазіцыю нацкуюць шэраг ведамстваў, у першую чаргу КДБ і пракуратуру. Ім, быццам бы, загадваецца «ажыццявіць меры папярэджання і прафілактыкі» супраць сябраў Цэнтрвыбаркама. Прапанаваны таксама цэлы шэраг захадаў супраць палітычных партыяў і іншых «апазіцыйных структураў». Найперш збіраюцца перакрыць «каналы фінансавання» апазіцыі. Зрабіць гэта плануюць з дапамогай мытнікаў, фінансавых і падатковых органаў. Каб выбары не «спансіравалі» ўнутраныя добразычліўцы, міністэрству прамысловасці і мясцовым вертыкальшчыкам рэкамендавана тэрмінова ўзмацніць рэжым аховы сваіх прадпрыемстваў. «Недапушчальным» называецца прадастаўленне апазіцыянерам памяшканняў у арэнду ці хаця б для правядзення сходаў. Міністэрству сувязі, згодна з «дакументам», будзе катэгарычна забаронена выдзяляць штаб-кватэрам апазіцыйных партыяў дадатковыя тэлефонныя нумары.

Аўтары «дакумента» не выключаюць, што прыйдзецца «разбірацца» нават з замежнымі дыпламатамі. Прадугледжана накіраваць ноты тым краінам, якія выкажуцца ў падтрымку травеньскіх выбараў. Гэтыя краіны прапануецца абвінавачваць ва ўмяшальніцтве ва ўнутраныя справы Беларусі. У якасці магчымых атрымальнікаў такіх нотаў у дакуменце фігуруюць ЗША і краіны Еўрасаюза. Але нашыя стратэгі добра разумеюць, штоаднымі заявамі бітву не выйграць, і рыхтуюць замежным паслам прыгоды пацікавей за іхнія бедствы ў «Драздах». Згодна з дакументам, неўзабаве будзе прыняты прэзідэнцкі ўказ з рабочай назвай «Аб парадку зносінаў замежных прадстаўнікоў з міністэрствам замежных справаў і мясцовымі органамі ўлады». Гэты ўказ павінен ўвесці такі ж кантроль за паездкамі дыпламатаў па Беларусі, які калісьці існаваў у Савецкім Саюзе, за «жалезнай заслонай».

Ці атрымаецца ў беларускіх уладаў узяць на кароткі павадок замежных дыпламатаў — яшчэ невядома, а вось ускладніць жыццё палітычным партыям нашай краіны, калі сакрэтны «план» будзе выкананы да канца, яны сапраўды змогуць. У прыватнасці, адзін з пунктаў «плана» прадугледжвае прамы загад міністэрству юстыцыі не дапусціць перарэгістрацыю «радыкальных і экстрэмісцкіх структураў». Як вядома, працэс перарэгістрацыі партыяў ужо пачаўся і павінен скончыцца 1 ліпеня. На сённяшні дзень мінюст ужо вынес афіцыйныя папярэджанні БНФ, АГП і Хельсінкскаму камітэту, што з'яўляецца падставай для адмовы ў перарэгістрацыі. Пры жаданні міністэрства юстыцыі можа ўжо рапартаваць, што сваю частку «плана» яно выканала.

А вось іншым структурам яшчэ давядзецца «папацець». І асаблівая цяжка прыйдзецца Камітэту дзяржаўнай бяспекі, які, згодна з «дакументам», павінен «выкарыстаць сітуацыю з мэтай разлажэння і кампраметацыі» апазіцыйных структураў.

Каб удакладніць атрыманую інфармацыю, мы звязаліся з аддзелам КДБ па сувязях з грамадскасцю. Кіраўнік гэтага аддзела палкоўнік Фёдар Котаў заявіў карэспандэнту НАВІНАЎ, што КДБ дзейнічае ў межах закона, з экстрэмізмам таксама змагаецца законным шляхам, у тым ліку і з дапамогай усебаковага вывучэння сітуацыі ў арганізацыях, «вядомых як экстрэмісцкія». Што ж тычыцца загадаў «разлагаць і кампраметаваць», палкоўнік пра гэта не чуў, і ўвогуле пра падобны дакумент нічога не ведае.

Тое ж самае НАВІНАМ заявіў і намеснік сакратара Савета бяспекі Анатоль Тозік. Каб патлумачыць яму, чаму мы шукаем карані «дакумента» менавіта ў гэтай установе, прыйшлося спасылацца на апошні абзац гэтага тэксту, дзе ведамствам прадпісваецца «штотыднёва інфармаваць Савет бяспекі ў мэтах выкарыстання магчымасцяў органаў улады і кіравання для блакіравання антыканстытуцыйных спробаў правядзення альтэрнатыўных прэзідэнцкіх выбараў». Каментаваць гэтую цытату Анатоль Тозік не стаў і заявіў: «Не выключана, што ваш дакумент — фальшыўка».

Між тым, мяркуючы па апошніх падзеях, сцэнар, які выкладзены ў гэтай «фальшыўцы», ужо выконваецца.

Алег ГРУДЗІЛОВІЧ

ЦЭНЫ

Паводле дадзеных міністэрства статыстыкі і аналізу Беларусі, за першы тыдзень сакавіка спажывецкія цэны ў краіне ўзраслі на 5,6 працэнта.

Такім чынам, з пачатку года спажывецкія цэны павялічыліся ўжо на 40 працэнтаў. Для параўнання: у сакавіку 1998 года рост спажывецкіх цэнаў склаў 3,3 працэнта.

БелаПАН

Знаходзячыся ў паездцы па Віцебскай вобласці, прэзідэнт Лукашэнка даў зразумець, што не дапусціць прэзідэнцкіх выбараў, прызначаных Вярхоўным Саветам. Усім, хто не прызнае канстытуцыю 1996 года, прэзідэнт Лукашэнка паставіў у прыклад Зянона Пазьняка, які з'ехаў у ЗША. *«Калі не прызнаеце канстытуцыю, то вам трэба ехаць у Амерыку. Вось як Пазьняк — ён паехаў і жыве там, прызнае тую Канстытуцыю. Але тут народ гэтую канстытуцыю вызначыў, і мы прымусім ёй падпарадкоўвацца»*, — сказаў ён.

Дыялог пры ўмове прэзідэнцкіх выбараў

Уплывовыя міжнародныя арганізацыі заклікалі прэзідэнта Лукашэнку пачаць перамовы з апазіцыяй, каб знайсці палітычнае выйсце з канстытуцыйнага крызісу, які пачаўся ў нашай краіне пасля апошняга рэферэндуму.

У прэсе згадваецца праект, распрацаваны кансультатыўна-наглядальнай групай АБСЕ ў Мінску. Згодна з ім, мяркуецца правесці перамовы «чатыры плюс адзін»: чакаецца, што з боку ўлады за стол перамоваў сядзе прэзідэнт Лукашэнка, а апазіцыю будуць прадстаўляць старшыня Вярхоўнага Савета Сямён Шарэцкі, старшыня Цэнтрвыбаркама Віктар Ганчар і два прэтэндэнты на пасаду кіраўніка краіны — Зянон Пазьняк і Міхаіл Чыгір. Кіраўнік місіі АБСЕ Ханс-Георг Вік заявіў журналістам, што не хоча, *«каб сітуацыя абвастрылася ў сувязі з прызначанымі прэзідэнцкімі выбарамі»*, таму прапануе прэзідэнту і апазіцыі пачаць перамовы.

Учора на брыфінгу для журналістаў міністр замежных справаў Урал Латыпаў сказаў, што пакуль не ведае пра такі праект групы АБСЕ. На ягоную думку, у дыялогу з апазіцыяй павінны ўдзельнічаць дзяржаўныя чыноўнікі больш нізкага ўзроўню, бо ў прэзідэнта, маўляў, вельмі шмат іншай работы. Па словах У.Латыпава, *«праблема выбараў не паляпшае нашых адносінаў з Захадам»*.

Ён выказаўся таксама супраць ізаляцыі нашай краіны на міжнародным узроўні. Міністр лічыць, што *«ў нас няма масавых парушэнняў правоў чалавека»* і Беларусь з'яўляецца нармальным, спакойным партнёрам Еўрапейскага саюза. Аднак, на думку У.Латыпава, Еўрасаюз перад рэферэндумам поўнасцю стаў на бок дэмакратычных сілаў ва ўнутрыпалітычнай спрэчцы, а ў гэтым пытанні не можа быць ніякіх асобых уступак, бо канстытуцыя працуе і не патрабуе ніякага міжнароднага пацвярджэння. Старшыня камісіі па міжнародных справах і нацыянальнай бяспецы Савета рэспублікі Мікалай Чаргінец сказаў карэспандэнту НАВІНАЎ, што «апазіцыя — гэта нашыя людзі, і ўсе мы дзеці Беларусі». Старшыня камісіі лічыць, што перамовы з апазіцыяй можна было б пачаць у траўні і, на ягоную думку, без пасрэдніцтва міжнародных арганізацыяў. *«Спачатку трэба разабрацца, што нас аб'ядноўвае, а потым — што падзяляе»*, — сказаў М.Чаргінец.

Мы пацікавіліся і думкай апазіцыянераў. Як сказаў Віктар Ганчар наконт перамоваў, да яго яшчэ ніхто афіцыйна не звяртаўся, але яны *«могуць адбыцца пры безумоўным выкананні прэзідэнтам Канстытуцыі 1994 года без змяненняў, унесеных у 1996 годзе»*. Міхаіл Чыгір паведаміў, што ён не супраць перамоваў. *«Але калі мы сядзем за стол для дыялогу, збор подпісаў і падрыхтоўка да травеньскіх прэзідэнцкіх выбараў будзе працягвацца. Мы не адступім ад гэтага ні пры якіх умовах»*.

Алесь ДАШЧЫНСКІ

Адны збіраюць, другія адбіраюць

Па Беларусі працягваецца збор подпісаў за кандыдатаў у прэзідэнты Міхаіла Чыгіра і Зянона Пазьняка. Да 25 сакавіка ініцыятыўныя групы павінны прадставіць у Цэнтрвыбаркам не менш за 100 тысяч подпісаў грамадзянаў у падтрымку сваіх кандыдатаў.

Як нам паведамілі ў перадвыбарчых штабах абодвух прэтэндэнтаў, збор подпісаў ідзе даволі паспяхова. Так, група Міхаіла Чыгіра сабрала ўжо больш за палову ад неабходнай колькасці аўтографаў выбаршчыкаў. Актывісты з каманды Зянона Пазьняка таксама сабралі некалькі дзесяткаў тысяч подпісаў. Ініцыятыўныя групы прэтэндэнтаў на прэзідэнцкае крэсла працуюць фактычна ва ўсіх раёнах Беларусі. Каманда экс-прэм'ера налічвае прыкладна 2.500 чалавек, а на лідэра БНФ працуе прыкладна 3 тысячы зборшчыкаў подпісаў. Па словах прадстаўнікоў абодвух перадвыбарчых штабоў, многія людзі разумеюць неабходнасць правядзення прэзідэнцкіх выбараў сёлета, таму збор подпісаў праходзіць паспяхова. Прычым найбольш актыўна за абранне новага прэзідэнта краіны выступаюць пажылыя людзі, пенсіянеры. Зрэшты, нічога дзіўнага ў гэтым няма, бо пражыць на цяперашнюю пенсію ў 3—4 мільёны рублёў многія проста не ў стане.

Улады робяць усялякія перашкоды актывістам ініцыятыўных групаў, часам даходзіць да рэпрэсіяў. У Жлобіне міліцыя спыніла машыну, у якой ехалі актывісты групы Чыгіра Павел Клімовіч і Аляксей Краеў. Хлопцаў адвезлі ў пастарунак, пратрымалі 2 гадзіны. «Ахоўнікі парадку» спачатку збілі Аляксея, а пасля, канфіскаваўшы ў хлопцаў падпісныя лісты і 20 даляраў, адпусцілі. У Гомелі міліцыянты таксама забралі лісты з подпісамі ў падтрымку былога прэм'ера ў некалькіх чалавек, а кіраўніцтва мясцовай прыватнай друкарні прадстаўнікі спецслужбаў папярэдзілі аб «магчымых непрыемнасцях», калі тыя не спыняць супрацоўніцтва з камандай Чыгіра.

У Бабруйску некалькі гадзінаў правёў у пастарунку актывіст перадвыбарчай кампаніі па прозвішчы Чыгір. Прычым узялі яго не падчас збору подпісаў, а проста пільныя суседзі паведамілі ў міліцыю, што хлопец нібыта з'яўляецца сваяком кандыдата ў прэзідэнты.

У горадзе Бяроза Брэсцкай вобласці супрацоўнікі мясцовай пракуратуры пагражалі зборшчыку подпісаў крымінальнай адказнасцю, а ў Барысаве адзін з затрыманых актывістаў схаваў падпісныя лісты пад кашулю і не аддаў нават пад пагрозай ужыць супраць яго сілу. У ягонага сябра, які аказаўся не такім спрытным, міліцыя ўсё ж сканфіскавала бланкі.

Некалькі актывістаў ініцыятыўнай групы Чыгіра былі затрыманыя ў Дзяржынску, а мінчука Васіля Вінярскага, які абыходзіў дамы на сваім участку, здалі ў міліцыю супрацоўнікі прэзідэнцкай адміністрацыі. Суд, аднак, слухаць справу Васіля адмовіўся, бо ў кодэксе няма артыкула, па якім Васіля можна было б пакараць.

Па звестках з штаба БНФ, толькі ў Мінску былі затрыманыя 24 актывісты каманды Зянона Пазьняка, хапалі фронтаўцаў і ў іншых гарадах Беларусі.

У перадвыбарчых штабах Чыгіра і Пазьняка ўпэўненыя, што яны без цяжкасцяў назбіраюць патрэбныя 100 тысяч подпісаў. Пасля афіцыйнага зацвярджэння ў якасці кандыдата ў прэзідэнты лідэр БНФ мае намер вярнуцца ў Беларусь. Дарэчы, нядаўна Зянон Пазьняк звярнуўся да ўрадаў заходніх дзяржаваў з просьбай прадставіць яму гарантыі бяспекі пасля вяртання на Радзіму. Пазьняк не выключае, што беларускія ўлады паспрабуюць арыштаваць яго адразу ж на мяжы.

Альгерд НЕВЯРОЎСКІ

Пікет каля латвійскага парламента

Учора ў Рызе прайшоў пікет каля латвійскага парламента, арганізаваны пры падтрымцы Хартыі-97.

У ім удзельнічалі 15 студэнтаў мясцовага універсітэта, якія заклікалі дэпутатаў падтрымаць дэмакратычныя сілы ў Беларусі і запатрабаваць ад беларускіх уладаў захавання правоў чалавека і правядзенне свабодных прэзідэнцкіх выбараў. Пікетчыкі перадалі ў вышэйшы заканадаўчы орган Латвіі два лісты.

Першы — ад імя грамадзянскай ініцыятывы Хартыі-97, адрасаваны дэпутатам і ўсім дэмакратычна настроеным грамадзянам Латвіі. У ім, у прыватнасці, гаворыцца:

«Беларусь не пакідае надзею выбрацца з таталітарнага мінулага, пабудаваць суверэнную дзяржаву, незалежную ад замахаў Расіі, вызваліцца ад жорсткай рукі дыктатара. Але сёння ў адзіночку, без падтрымкі суседзяў, скінуць гэтыя путы вельмі цяжка. Сітуацыя небяспечная не толькі для нас, прыніжаных, падманутых і пакрыўджаных. Сітуацыя небяспечная і для вас, адчуўшых смак свабоды. Жыць па суседству з нецывілізаванай краінай можа дрэнна адбіцца непажаданымі наступствамі».

У другім пасланні, ужо ад асабістага імя, пікетчыкі патрабавалі ад парламентарыяў больш актыўнага выказвання пазіцыі ў адносінах да беларускага рэжыму. *«У той час, як Еўрапейскі парламент прымае жорсткія заявы аб становішчы ў Беларусі, наш парламенцкі орган не праўляе ніякай ініцыятывы. І гэта пры тым, што ў Беларусі працягваюць парушаць правы чалавека і прыціскаць свабоду слова»*, — заяўляюць арганізатары акцыі.

Прэс-цэнтр Хартыі-97

Сёмы месяц пад вартай

16 сакавіка ў Віцебску пачаўся судовы працэс над вядомым актывістам апазіцыі, старшынёй віцебскай рады БНФ «Выбар» Уладзімірам Плешчанкам.

У.Плешчанка абвінавачваецца ў дачыненні да справы аб дэмантажы бюста Суворава — супраць апазіцыянера ўзбуджаная крымінальная справа па артыкулах «злоснае хуліганства» і «знішчэнне гісторыка-культурных помнікаў».

Працэс выклікаў цікавасць у грамадскасці горада, у судовай зале Кастрычніцкага раёна не было вольнага месца. Прысутнічалі назіральнік групы АБСЕ і прадстаўнікі праваабарончага цэнтра «Вясна-96», якія выступілі ў якасці грамадскіх абаронцаў. На пачатку працэсу адвакат падсуднага і грамадскія абаронцы заявілі хадайніцтва аб змяненні меры стрымання (арышту) на падпіску аб нявыездзе. Варта нагадаць, што 50-гадовы Плешчанка ўжо сёмы месяц знаходзіцца пад вартай у СІЗО г.Віцебска. За гэты час стан ягонага здароўя значна пагоршыўся. Нягледзячы на гэта, суддзя адмовіўся задаволіць хадайніцтва і пачаў разгляд справы. Быў заслуханы намеснік начальніка Кастрычніцкага РАУС г.Віцебска Заблоцкі — галоўны сведка, па ўскосных сведчаннях якога быў арыштаваны У.Плешчанка.

На судзе У.Плешчанка заявіў, што судзяць яго не за хуліганства, а за ягоныя палітычныя погляды і актыўную грамадскую дзейнасць. Падчас працэсу нечакана высветлілася, што ў падсуднага няма абвінаваўчага заключэння. Яму выдалі толькі першую старонку заключэння, і чамусьці ў трох экземплярах. Плешчанка папрасіў сукамернікаў распісацца на старонках, каб засведчыць факт гэтага грубейшага парушэння працэсуальных нормаў. Суддзя быў вымушаны спыніць працэс. Адвакат і грамадскія абаронцы зноў заявілі аб неадкладным вызваленні Уладзіміра Плешчанкі з-пад варты пад падпіску аб нявыездзе, але суд не задаволіў хадайніцтва. Працэс над палітычным вязнем У.Плешчанкам працягнецца 26 сакавіка 1999 года.

А.Б.

ЛДП адумалася

Ліберальна-дэмакратычная партыя Беларусі вырашыла спыніць свой удзел у мясцовых выбарах, прызначаных на 4 красавіка.

У адпаведнай заяве кіраўніцтва партыі гаворыцца, што *«праводзімыя выбары не толькі фальшывыя па сваёй сутнасці, але і сфальсіфікаваныя ўжо ў самым пачатку. Парушэнняў і грубага беззаконня, шчырых здзекаў над людзьмі, якія патрабавалі сустрэчы з выбаршчыкамі, над іхнім канстытуцыйным правам, немагчыма пералічыць»*. Кіраўніцтва ЛДП лічыць, што *«прававое і канстытуцыйнае бязмежжа ў Беларусі дасягнула свайго апагею»*. У такіх умовах *«правядзенне любых выбараў пры існуючым Цэнтрвыбаркаме і выканаўчай уладзе немагчыма»*.

М.В.

Багданкевіч падае ў суд

Сёння старшыня Аб'яднанай грамадзянскай партыі Станіслаў Багданкевіч падаў у суд на Беларускае тэлебачанне. Прычына — паклёпы, якія за апошні час багата ліліся на яго адрас з экранаў БТ.

Па апошняй модзе, уведзенай рэжымам, паклёны на С.Багданкевіча круцяцца вакол тэмы крэдытаў, якія С.Багданкевіч, калі быў старшынёю Нацыянальнага банка, нібыта раздаваў каму не трэба, у тым ліку сваім сынам. С.Багданкевіч назваў абвінавачванні *«абсалютнай лухтой»*.

«У свой час Лукашэнка прад'явіў мне 15 абвінавачванняў, — нагадвае С.Багданкевіч. — *Аднак генеральная пракуратура не ўзбудзіла супраць мяне крымінальную справу: нават у нашых умовах поўнай залежнасці пракуратуры ад Лукашэнкі яна не знайшла ў маёй дзейнасці складу злачынства»*.

Апошнія абвінавачванні Станіслаў Багданкевіч ахарактарызаваў як *«чарговую спробу маёй палітычнай дыскрэдытацыі спадаром Лукашэнкам і ягонымі халуямі»*. Старшыня АГП падкрэсліў, што патрэба ўладаў у дыскрэдытацыі палітычных апанентаў значна ўзрасла *«ў сувязі з пачаткам кампаніі па выбарах прэзідэнта і з давядзеннем дыктатарскім рэжымам насельніцтва Беларусі да жабрацтва.*

Судовы іск асабіста Лукашэнку прад'явіць немагчыма: прэзідэнт у нашай краіне знаходзіцца па-за дзеяннем законаў, — працягвае С.Багданкевіч. — *Таму я падаю ў суд на лёкаяў рэжыму, на Беларускае тэлебачанне, якое займаецца тыражаваннем паклёпаў і хлусні»*.

У іску С.Багданкевіч патрабуе спагнаць 1 млрд. беларускіх рублёў з тэлебачання, і па 500 мільёнаў — з супрацоўнікаў БТ Я.Дзмітрыева і А.Зімоўскага. У выпадку выйгрышу справы грошы пойдуць не на асабістыя патрэбы Багданкевіча, а на карысць партыі, якую ён узначальвае: у іску даецца разліковы рахунак АГП.

Апроч матэрыяльнага задавальнення, у сваім іску С.Багданкевіч патрабуе даць яму эфірны час на БТ для абвяржэння паклёпаў.

Вадзім КАЗНАЧЭЕЎ

Игра в жмурки, или Ловля продовольствия и мигрантов

Константин СКУРАТОВИЧ

Говорят, что всякого иностранца, прибывающего в Новую Зеландию, в аэропорту Веллингтона заставляют выбрасывать в мусорные контейнеры всю привезенную с собой провизию.

И наоборот, вывоз всякого рода продтовара поощряется. Так новозеландцы защищают свой внутренний рынок и собственного сельхозпроизводителя: пускай заокеанский гость раскошелится и как можно больше купит в местных магазинах. У нас же у гостя из сопредельного государства при его возвращении на родину готовы карманы вывернуть: вдруг там завалялся десяток другой яиц. И хотя за них «уплочено», яйца будут возвращены их законнному собственнику — белорусскому государству.

Граница должна быть

Что ни говори, правы были советские пропагандисты и агитаторы: два мира — две системы. В нашей, то есть в социалистически-рыночной, дана очередная отмашка, и на границах Беларуси силовые ведомства начали спецоперацию по отлову челноков и нелегальных мигрантов под названием «Канал-март-99». С учетом начинающегося паводка, название более чем симптоматичное. Но если вешние воды должны выйти за пределы Беларуси, не встретив по возможности препятствий на своем пути и по естественным руслам, то на пути продуктовых потоков будут воздвигаться непреодолимые преграды в виде блокпостов, мобильных заградотрядов и прочих штучек, изобретенных для пресечения поползновений граждан.

Понятно, что основные такие поползновения направлены в сторону России, с которой у нас граница, после того как Александр Лукашенко и Виктор Черномырдин вырвали пограничный столб и разослали ковровую дорожку на контрольно-следовой полосе (мы в гости к вам, а вы к нам), как таковая отсутствует. Не проще ли было наладить нормальную границу, чем бегать по кустам за нарушителями, которые на самом деле ничего не нарушают. Ведь даже советские времена дали в этом плане опыт положительный. Так, один председатель из Могилевской области на время страды, дабы механизаторы не гоняли тракторы за водкой в Российскую Федерацию, приказывал разобрать мост через пограничную канаву. А что делать, за каждым, как говорится, не уследишь.

Да и проблема нелегальной миграции при наличии нормальной границы свелась бы к простой процедуре таможенного досмотра: хороший человек, денежный, милости просим, босяк, езжай откуда приехал. А так попробуй выловить нежелательного типа, уголовного авторитета или, не дай Бог, террориста в уличной толпе. Да и импортируемых из нестабильных регионов нищих было бы на наших улицах поменьше. Принять беженцев по-людски мы не можем, того и гляди, сами по миру пойдем.

В общем граница (не железный занавес) должна быть. Представьте, что вам приходится жить в доме, в котором всего три стены — почти как на улице. Днем еще куда ни шло, хотя и снегом заносит, и дождем заливает. А ночью? Спать с топором под подушкой? Короче, четвертая стена необходима, тогда дверь перед гостями можно распахнуть хоть настеж, а тех, что «хуже татарина», и на порог не пускать.

Лысенко от политики

По всем основным параметрам Беларусь является средней европейской страной. Чего-то у нее больше, чего-то меньше, короче, как у всех. По территории из сорока с лишним европейских стран она занимает 13-е, а по численности населения — 14-е место. Поэтому белорусы могут свысока смотреть на такие «карликовые» государства, как Австрия, Литва, Швейцария и Бельгия, которые целиком разместились бы на территории Беларуси. Народу в Беларуси живет больше, чем в таких странах, как Бельгия, Австрия, Швейцария, больше, чем в любой прибалтийской и скандинавской стране.

По плотности населения Беларуси принадлежит 7-е, а по наличию сельхозресурсов — 8-е место в Европе. Это означает, на одного нашего колхозника пахотной земли приходится больше, чем на одного фермера в подавляющем большинстве европейских стран. Поэтому, как однажды выразился Михаил Чигирь, в бытность свою премьер-министром, Беларусь может прокормить пол-Европы. Но не может прокормить даже себя.

Почему не может? А потому, что не хочет. Беларусь хочет много «социально значимой», то есть дешевой, а лучше всего бесплатной колбасы. Примерно такой, какую обещал советскому народу академик Лысенко: отрезаешь у свиньи окорок, а он регенерируется, как у ящерицы хвост. На самом же деле бесплатным бывает только ворованное. В прежние времена государство воровало продукцию у колхозов, начисляя в качестве заработной платы трудодни, сегодня — устанавливая закупочные цены ниже издержек производства. Поэтому чем больше колхоз производит, тем больший убыток несет. Кто же станет надрываться для Лысенко от политики, который, однажды пообещав всем дешевую колбасу, взлетел на вершину власти, как петух на плетень?

Поэтому производят по минимуму или не производят совсем. А с другой стороны, стоит повысить закупочные цены, чтобы хоть как-то заинтересовать колхозников, как «социально значимая колбаса» становится неподъемной для мясокомбинатов. Вот что пишет, например, корреспондент правительственнай «Рэспублікі» Владимир Зарецкий в статье под красноречивым названием «Могилевский мясокомбинат сигналит: «SOS». Вторят ему горожане»: «Новые закупочные цены на мясо привели к парадоксу: производство вареной колбасы стало крайне убыточным. Скажем, один ее килограмм высшего сорта обходится комбинату по производственным затратам в 250 тысяч рублей, а отпускная, кстати фиксированная цена составляет 170 тысяч рублей». Таким образом, 80 тысяч разницы. Понятно, за чей счет оплачивается дешевизна.

Понятно, также, что никто не склонен считать себя глупцом, тем более, что для понимания собственной выгоды хватает интеллекта и ниже среднего. Поэтому комбинат притормозил убыточное производство, в торговле исчезли варенка-ливерка, а люди, особенно пенсионеры, возмутились: отдай нам наше!

Все правильно, все понимают собственную выгоду вполне адекватно. Но колбасы от этого больше не становится.

Окорока в эфире

Потому что слон — это мышь, изготовленная по госзаказу. Во многом объемные показатели экономики Беларуси формируются за счет приписок. Об этом легко догадаться, сопоставив «плюсы» по молоку и мясу со скудеющим ассортиментом гастрономов. Но для нас важнее официальное подтверждение факта приписок, сделанное Госконтролем по результатам проверок — преувеличение хозяйственных побед стало массовым.

И парадокса в этом никакого нет: условия обязывают. На дутых цифрах концентрируются интересы высшей власти, чтобы показать миру процветающую Беларусь, хозяйственников, чтобы вконец не разориться и удержаться в кресле, вертикальщиков, чтобы создать иллюзию эффективности принимаемых ими решений. Ну что сделаешь, есть такая игра «жмурки» и играют в нее по правилам с завязанными глазами.

При Хрущеве народ говаривал: «Если хочешь, чтобы холодильник наполнился, подключи его к радиосети». У нас, судя по всему, холодильники надо оснащать телевизионными антеннами. Эксперимент можно начинать уже сегодня, поскольку Лукашенко проводит совещание по вопросам ценообразования, где (он такой!) обязательно расскажет о кисельных реках в молочных берегах. Авось и в наш холодильник что-нибудь прольется и просыпится.

ПОШТА

Просьба пенсионерки

Уважаемая редакция, я очень прошу поместить моё обращение к президенту Лукашенко, потому что он окружил себя охраной и никого не принимает к себе. Я очень хочу, чтобы это сделали как можно быстрее. Может, он не всегда читает вашу газету. Но только боюсь, что это дорого будет стоить? А может, вы сделаете мне скидку как самой несчастной пенсионерке в Беларуси? Я всю жизнь одна работала и собирала деньги на учебу и квартиру дочери, а получилось, что эти деньги ушли кому-то на доллары за границу, а мы с дочкой остались нищими. Я вам позвоню числа 14—15, может, вы мне скажете, можно ли мое обращение опубликовать и сколько это будет стоить?

О.КОЗЛЯКОВСКАЯ

От редакции:
Ольга Михайловна! Обращения к президенту газета публикует бесплатно.

«Президенту Республики Беларусь

Уважаемый Александр Григорьевич, я, как сегодня, Вас вижу на экране телевизора, когда Вы стояли, положив руку на сердце, и просили проголосовать за Вас во время предвыборной кампании. Вам так нужна была власть. Вы тогда нам много чего обещали. А получив эту власть, Вы обо всем, что обещали, забыли. Поэтому я очень прошу Вас, положив руку на сердце, уделите 10 минут своего времени и выслушайте меня или прочитайте мое письмо. Я несколько раз его приносила в приемную, но Ваша охрана меня все отправляла к людям, которые верят словам, а не печати и подписи руководителя.

Поэтому я еще хочу услышать или увидеть на бумаге последнее Ваше слово.

Пенсионерка **О.М.КОЗЛЯКОВСКАЯ,**
г.Пинск, ул.Первомайская, д.157, кв.38

«Пагоня» да «Дня Волі»

Суполка «Пагоня» ладзіць выставу да ўгодкаў абвяшчэння Незалежнасці Беларускай Народнай Рэспублікі ўжо дзевяты раз. Дэвіз усіх выставаў — «Адраджэнне». Будучыя даследнікі беларускага мастацтва канца Х стагоддзя не абмінуць суполку ўвагаю. Яны, хутчэй за ўсё, напішуць, што ўтварылася «Пагоня» невыпадкова, што ў дзейнасці суполкі адлюстраваліся прагрэсіўныя тэндэнцыі, што абапіраліся сябры суполкі на нацыянальную традыцыю — усё гэта дае «Пагоні» права на годнае месца ў гісторыі.

Сёння «Пагоня» такая ж жыццядольная, як і ў 1991 годзе, калі ладзілася першая выстава. Ды ўсё ж на вернісажы я не мог пазбавіцца думкі, што хацеў бы, каб гэтая выстава стала для суполкі... апошняю. Не, я не жадаю маім сябрам і калегам кепскага. Я не хачу, каб творчае аб'яднанне стала ахвяраю бюракратычнага самавольства і было юрыдычна знішчана праз папулярную ў беларускай наменклатуры «перарэгістрацыю». Тым болей я не жадаю, каб нацыянальна арыентаванае мастацтва ўлада загнала ў «андэграунд».

Я хачу, каб выставы да Дня Волі перасталі быць надзвычайнымі падзеямі. Каб слова «Адраджэнне» (дэвіз «Пагоні») перастала быць заклікам да барацьбы і ўспрымалася як канстатацыя беларускай рэчаіснасці. На жаль, да гэтага далёка. У пазамінулым годзе па экспазіцыі прайшлася цэнзура; летась суполцы не далі магчымасці правесці выставу ў Палацы мастацтва, і замест адной вялікай выставы давялося зрабіць некалькі маленькіх у розных гарадах Беларусі — эфект, зразумела, не той... Сёлета Палац далі, але толькі на тыдзень, пачынаючы з 11 сакавіка — бо 25 сакавіка, у дзень традыцыйных «пагонеўскіх» вернісажаў, у Палацы мастацтва запланавана адкрыццё выставы мастакоў з Расіі, з Ніжняга Ноўгарада. Калі не ведаеш пэўна, дзе і калі адбудзецца выстава і ці адбудзецца яна ўвогуле — творчыя пытанні самі сабою адыходзяць на другі план, галоўнымі становяцца арганізацыйныя праблемы. Улада навязвае «Пагоні» пэўны стыль паводзінаў і, скажам шчыра, стрымлівае развіццё творчага патэнцыялу сяброў суполкі. Бо калі мастак робіць справу за палітыка і замест таго, каб самаўдасканальвацца, «рэагуе», то на чарговы «рэферэндум», то на «інтэграцыйныя» памкненні ўрада — дык яго рана ці позна ў прафесійным сэнсе абыходзяць абыякавыя да палітыкі калегі. Сябры «Пагоні», мабыць, адчуваюць гэтую небяспеку. І таму ад выставы к выставе становіцца ўсё меней твораў дэкларацыйна-прасталінейных, якія не столькі прапагандуюць, як дыскрэдытуюць нацыянальную ідэю. Усё болей твораў філасофскага зместу, разлічаных на ўдумлівага гледача. Але пры гэтым на выставе «Пагоні» абавязкова прысутнічае актуальная інсталяцыя, сатырычная графіка, жывапіс «соц-артаўскага» кшталту. Гэтым разам інсталяцыя ўяўляе сабою вялізарную мышабойку, аздобленую сілуэтам Маскоўскага крамля. З сырам Расійскім па «дагаварной цане».

Мастачка М. Бацюкова і мастацтвазнаўца Л.Фінкельштэйн

Для гледача «звычайнага» (у адрозненне ад «нацыянальна арыентаванага») найбольш цікавы раздзел выставы — дэкаратыўна-ўжытковае мастацтва (кераміка, метал, ткацтва, па-мастацку апрацаваная скура). Высокі ўзровень мае графіка. Якраз графікі і дэманструюць здольнасць бачыць глыбокі сэнс у звычайных праявах жыцця. Менавіта графіку «Пагоні» я маю на ўвазе, калі кажу, што новую тэндэнцыю: грамадзянская пазіцыя і палітычная заангажаванасць не павінна перашкаджаць мастаку быць творцам.

М.Бусел. «Пагоня»

Жывапіс на выставе прадстаўлены вядомымі імёнамі, але часам у нязвыклай якасці. Праўда, трэба адзначыць, што ў Беларусі жывапіс бадай кансерватыўны від мастацтва, найменш адкрыты для навацыяў. Жывапісцы «Пагоні» ў гэтым сэнсе не выключэнне, хоць іхні прафесіяналізм пад сумненне ставіць не даводзіцца.

Скульптуры не шмат, і яна даволі традыцыйная. Сёлетняя выстава «Пагоні» ўяўляе сабою люстэрка нашай сацыяльна-культурнай сітуацыі: у нас спыніўся час, сёй-той спрабуе «запусціць гадзіннік», большасць — хто абыякава, хто з ненавісцю — назірае за ягонымі высілкамі. Ні для каго не сакрэт напружаныя стасункі «Пагоні» з Беларускім саюзам мастакоў, міністэрствам культуры, іншымі наменклатурнымі ўтварэннямі.

Але ж гэтая выстава і люстэрка ўнутраных праблемаў суполкі. Усе амаль дзесяць гадоў існавання «Пагоня» вырашае адну і тую ж праблему: як суаднесці дэмакратызм і кампетэнцыю. У «Пагоні» няма выстаўкама, няма ўнутранай цэнзуры — кожны сябра суполкі можа выставіць у агульнай экспазіцыі твор, які сам палічыць патрэбным. У агульных інтарэсах павінен быць пэўны адбор. Значыць, непазбежна складваецца група лідэраў, якія і «выцягваюць» кожную выставу. І тыя, хто стварае «фон». А гэта ўжо не надта дэмакратычна.

Ю.Гудзіновіч. Гусарскі даспех XVII ст. Рэканструкцыя. Сталь

Мастацкія акцыі «Пагоні» бываюць больш і менш удалымі. Гэтая выстава — не з горшых, хоць можна было б і лепей. Сябры суполкі робяць няўдзячную працу. У той час, як немалая частка творчай інтэлігенцыі адкрыта супрацоўнічае з рэжымам, «Пагоня» ўжо адным фактам свайго існавання ратуе гонар нацыі.

Пётра ВАСІЛЕЎСКІ

БЕЛАРУСКАЯ ІДЭЯ

Патрэбны гарант Канстытуцыі

Сярод слушных разважанняў Ю.Хадыкі па праблемах адраджэння сучаснай беларускай самасвядомасці (НАВІНЫ №№ 20—22, 24 за 1999 г.) мяне найбольш зацікавіла спроба аўтара класіфікаваць нацыянальную ідэю пры дапамозе трох паняццяў, якія акрэсліваюць адносіны да рэлігіі, дзяржаўнага ўладкавання і асноўнай адметнай рысы характару нацыі. Хацелася б выказаць некалькі заўвагаў.

Згодна з класіфікацыяй аўтара, па прыкладах, апісаных у артыкуле, можна скласці наступную схему:

Рускія	Палякі	Беларусы
Праваслаўе	Каталіцызм	Талерантнасць
Самадзяржаўе	Рэспубліка (Паспалітасць)	Дэмакратыя
Народнасць (Саборнасць)	Годнасць (Салідарнасць)	Талака

Натуральна, першы радок не вызывае пярэчанняў. Але з астатнімі ўзнікаюць складанасці. У цяперашняй Расіі не шмат знойдзецца рускіх, якія назавуць цяперашні расійскі строй самадзяржаўем, ці гатовыя імкнуцца да яго стварэння. Самадзяржаўе патрабуе моцнай дзяржаўнай улады Самадзержца, — які кантралюе ўсю ўладу ў краіне і з'яўляецца адзінай вырашальнай дамінантай дзяржаўнага жыцця. Але мы назіраем, што ў Расіі не існуе нават больш-менш моцнай цэнтралізаванай улады, і падобна, што ўладным элітам такое становішча даспадобы. Там існуе Царства, з царскай уладай у Крамлі. Цар можа быць добры ці дрэнны, разумны ці не вельмі, але ён існуе ў свядомасці народа як нейкі казачны персанаж — намінальны галава дзяржавы, які можа нават не кіраваць краінай («не царская гэта справа»), а займацца чым пажадае. Кіраваць дзяржавай Цар з лёгкасцю даручае фаварытам альбо наогул нікому, і тады ў Расіі пачынаюцца «смутныя часы» барацьбы за ўладу. Што якраз адбываецца там сёння.

Калі разглядаць нацыянальную ідэю палякаў, дык усё ж найперш трэба паставіць Паспалітасць, як гістарычна сфармаваны лад кіравання Польшчай. У Польшчы была і каралеўская ўлада, і рэспублікі, але лад кіравання ўсё роўна быў Паспаліты. І гэта з'яўляецца нацыянальнай асаблівасцю Польшчы.

Аўтар у артыкулах выказвае і свае пажаданні да фармулёўкі беларускай ідэі. Але сама ідэя можа быць сфармуляваная не толькі як сума нейкага мноства пажаданняў. Ідэя з'яўляецца сканцэнтраваным сінтэзам мараў, жаданняў, імкненняў, волі і гістарычнага вопыту асноўнай масы прадстаўнікоў нейкай нацыі. У дадзеным выпадку — беларусаў. І калі з талерантнасцю беларусаў усе згодныя, то такі тэрмін, як «Талака», вызывае здзіўленне. Ці з'яўляецца «Талака» адметнай рысай беларусаў як нацыі? Кожны год у верасні мне звоняць мае знаёмыя, чые дзеці ці ўнукі ідуць у першы клас, і пытаюцца, што гэта за такая «талака», пра якую дзіцяці расказвалі ў школе, а ён нічога не зразумеў. Адзін мой знаёмы, які заглянуў у тлумачальны слоўнік, заявіў, што талака — гэта выган для скаціны, па аналогіі з расійскай «толокой».

Мне здаецца, не трэба баяцца такой рысы беларускага нацыянальнага характару, як памяркоўнасць. Беларуская памяркоўнасць — гэта такая ж адметная рыса нацыі, як і польскі гонар, японская працавітасць, нямецкая дакладнасць, англійскі снабізм ці габрэйская меркантыльнасць. Гэтыя якасці могуць быць і дрэннымі, і станоўчымі, яны, магчыма, у чыстым выглядзе нават не ўласцівыя кожнай канкрэтнай нацыі, але яны цвёрда замацаваліся ў свядомасці прадстаўнікоў самой нацыі і ў суседзяў. Задача, каб гэтая ўласцівасць была болей станоўчай, чым адмоўнай. Чым, як не памяркоўнасцю, можна растлумачыць, што за ўвесь час існавання РБ сярод беларусаў з'явіўся толькі адзін ярка выражаны харызматычны лідэр? Што, як не памяркоўнасць, стрымлівае нас ад рэзкіх грамадскіх зрухаў, і адкуль у нас такое абвостранае пачуццё сацыяльнай справядлівасці і вера ў чалавека, які прыйдзе і па-чалавечы (па-хрысціянску) з усім разбярэцца! Адсюль, з нашай памяркоўнасці, вынікае, што дзяржаўнае ўладкаванне, тут я згодны з Ю. Хадыкам, у нас павінна быць дэмакратыяй. Але не проста дэмакратыяй — ужо шмат пакаленняў беларусаў не ведала сапраўднай дэмакратыі — а дэмакратыяй, якая найбольш адпавядае нашаму нацыянальнаму характару.

Акрамя таго, любая нацыя хваравіта развітваецца з дыктатурай. Дэмакратыя напачатку яшчэ не дасканалая і кволая, патрэбны гарант, які б змог быць апірышчам дэмакратыі. У свеце ёсць прыклады такіх дзяржаўных утварэнняў. Іспанія, дзе кароль змог прадухіліць фашысцкі путч. ФРГ з прэзідэнтам на чале, пра існаванне якога многія нават не ведаюць, але які аказвае не меншы ўплыў на грамадскае жыццё, чым канцлер. Джавахарлал Нэру —духоўны лідэр Індыі, і г.д. Таму я лічу, што на Беларусі патрэбны такі дзяржаўны інстытут, які стаў бы гарантам дэмакратыі ў краіне. І ўзначальваць яго павінен такі чалавек, які з'яўляецца ўзорам сумлення для нацыі, яе сімвалам. Як будзе называцца яго пасада, не важна — галоўнае, каб ён меў права і магчымасці ў выпадку пагрозы дэмакратыі ў краіне стаць на яе абарону. Гарант Дэмакратыі павінен выбірацца на працяглы тэрмін, калі не пажыццёва.

Гарант Дэмакратыі не павінен мець заканадаўчай і выканаўчай улады, яго задача — сачыць, каб усе дзяржаўныя органы працавалі на карысць дзяржавы і нацыі. Болей таго, яго правы ўмяшання ў дзяржаўнае і грамадскае жыццё павінны быць вельмі абмежаваныя, галоўная яго сіла — давер народа. Канешне, такога чалавека знайсці няпроста, але на Беларусі можна акрэсліць так: заўсёды жылі, жывуць і будуць жыць такія людзі, адзін з іх — Васіль Быкаў.

Такім чынам, фармулёўку беларускай нацыянальнай ідэі можна акрэсліць так: Талерантнасць, Гарантаваная Дэмакратыя, Памяркоўнасць.

Ю.ДАВІДЗЮК

НАВІНЫ
19 сакавіка 1999 г., № 30 (561)

Мы, люди Объединенной Европы

Вацлав ГАВЕЛ,
президент Чешской Республики

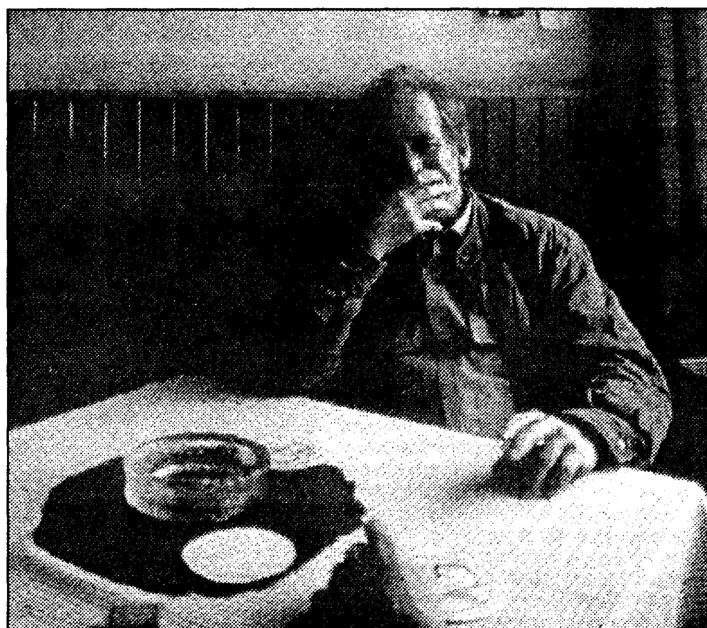
ПРАГА: Десять лет назад, когда наш континент был разделен надвое — и наибольшая его часть была под советским режимом, — западная половина континента имела перед собой четкую задачу: сохранить демократические ценности на европейской почве. Теперь холодная война стала историей, и все кажется более сложным и менее героическим.

Действительно, девяностые годы стали свидетелями важного прогресса в объединении Европы. В посткоммунистический период европейские сообщества были преобразованы в Европейский союз, в котором несколько участников владеют общей денежной единицей. Все это важно, но я не могу отделаться от мысли, что этот поезд, начавший свое движение в другие времена и в другом контексте, движется за счет начального толчка, а не за счет новой энергии или убеждения. Возможно, именно поэтому ЕС часто представляется только как дело техники и бюрократии, как творение, в котором единственно важными факторами являются экономические последствия интеграции для отдельно взятых групп.

Однако, Европа всегда представляла единую политическую силу, несмотря на все внутренние различия. Ее история — это история попыток найти удобную структуру для единства и разнообразия Европы. Динамический, вечно меняющийся европейский порядок — светлый или темный — до сих пор основывался на власти: сильные устанавливали порядок, который наиболее им подходил. После падения «железного занавеса» Европа столкнулась с ситуацией, уникальной для всей ее длинной истории: возможность создать действительно справедливый порядок, отражающий волю всех народов, сообществ и индивидуумов, порядок, основанный не на насилии, а на равенстве.

Долгожительство этого нового европейского порядка будет зависеть от того, насколько он внутренне открыт. Открытая Европа возможна только тогда, когда возможность участвовать в Союзе есть у всех. Новые кандидаты, конечно же, должны удовлетворять общим требованиям. Если же они этим требованиям удовлетворяют, их участие не должно откладываться. Если же станет ясно, что начал действовать принцип двойного стандарта, Европа вновь начнет разделяться. Эти новые разделения могут стать причиной для новых опасений, даже более серьезных, чем те, что вызваны новизной или неуклюжестью сегодняшних посткоммунистических демократий.

Если Европейский союз хочет соответствовать своему на-

званию и не хочет взять на себя роль аутсайдера или вызвать риск новых катастроф в Европе, он должен использовать преимущество единственной возможности, которая перед ним стоит: а именно, стать настоящим союзом европейских стран. Всех европейских стран без исключения.

Более того, открытость должна быть как вписана в устои Союза, чтобы она мобилизировала верноподданость народов. В противном случае Союз будет восприниматься лишь только как сложное административное предприятие, устройство, цель которого способна понять только особая каста Евро-специалистов. Поэтому, если Союз хочет стать ближе к своим жителям, он должен предпринять гальванизирующую инициативу: написать основной закон Союза. Доступная для общего понимания конституция, с убедительной преамбулой, описывающей цель и главные идеи Союза, которая определяет основные институты Союза, их взаимоотношения и сферы компетенции, необходима для стимуляции широкого общественного одобрения и поддержки.

Нет необходимости выдумывать новое, достаточно выбрать самые важные ценности Союза из многих сотен страниц существующих документов и сложить их в единое целое. Все остальные документы ЕС, конечно же, действовали бы по-прежнему как общие законы и нормы, но они не вошли бы в список книг для обязательного прочтения европейскими детьми, как вошла бы конституция. Все европейские дети должны понимать ее основной смысл.

Я не могу себе представить, что школьные учителя стран-участниц Союза предлагают своим ученикам в качестве чтения о Союзе, но я сомневаюсь, что это — соглашения, подписанные в Риме, Париже, Маастрихте или Амстердаме. А иначе детям бы пришлось целый год потратить только на то, чтобы сравнить исправленные статьи одного соглашения со статьями предыдущего соглашения или с исправленными статьями еще более старого соглашения.

В отношении институтов Союза, я лично думаю, что раньше или позже ситуация потребует создания двухпалатной системы, по примеру большинства федераций. Возможно, что в дополнение к европейскому Парламенту, на состав которого влияют размеры стран-участниц, возникнет меньший орган, не избираемый, а назначаемый парламентами стран-участниц: национальные парламенты будут выбирать, скажем, двух депутатов, которые будут представлять их страну.

В такой палате малые и большие государства имели бы одинаковое право голоса, а конституция определяла бы сферы влияния каждой из палат. Такая система могла бы решить многие текущие проблемы, такие, как вопрос о представлении стран в комиссии. Как исполнительный орган, комиссия не обязательно должна быть составлена в соответствии со строгой схемой, и не все страны — особенно после расширения Союза — должны быть представлены в ней. Интересы и мнения отдельных стран должны быть достаточно представлены в Совете Европы и в любой второй, дополнительной к Европарламенту, палате.

Постоянное углубление парламентского и федерального характера Союза, скорее чем дальнейшие международные соглашения, институты и организации, основанные в соответствии с различными соглашениями, приведет к усилению ценностей демократии и открытости Союза. Возможно, это покажется странным, но я убежден, что мои рекомендации открывают большее пространство для исполнения воли отдельных народов и усиления защиты их национального самосознания. Другой путь может привести только к бурному росту неконтролируемой и недемократичной бюрократии.

Общий принцип, декларация, устав, основной закон или даже конституция с адекватной преамбулой могли бы, по моему мнению, в значительной степени помочь всем и каждому европейцу осознать глубокое значение объединения Европы. Только когда оно станет ясным для всех, люди сознательно пойдут на жертвы, необходимые для реализации истинной цели Союза

© Project Syndicate, March 1999

Паважаная рэдакцыя! Ваша газета публікавала інтэрв'ю з Міхаілам Чыгіром, у якім ён сказаў, што арыентаваны на швейцарскую мадэль, але не патлумачыў, што гэта можа азначаць. Хацелася б даведацца хоць у агульных рысах, чым іхняя сістэма розніцца ад нашай.

П. СКУРКО, *г. Масты*

Швейцарскі ўзор

У большасці еўрапейскіх краінаў у якасці кіраўніка дзяржавы абіраецца прэзідэнт. Швейцарыя — адзіная краіна, якая не мае ні манарха, ні абранага кіраўніка дзяржавы. Швейцарскі прыклад сведчыць, што краіна можа абысціся і без галоўнага прэзідэнта. Выкананне Канстытуцыі гарантуе як раз адсутнасць адной асобы з вялікай уладай у руках. Калі нейкі кіраўнік замежнай дзяржавы наведвае Швейцарыю, яго вітаюць усе сем федэральных канцлераў разам, якія ў такіх выпадках выступаюць у ролі органа, які замяняе ачольніка дзяржавы.

У Швейцарыі 26 кантонаў. Ім адпавядаюць 26 выбарчых акругаў, па якіх абіраюцца 200 дэпутатаў у Нацыянальную Раду, ніжнюю палату парламента. Месцы ў Нацыянальнай палаце для кантонаў дзеляцца ў адпаведнасці з колькасцю насельніцтва кантонаў. У самым вялікім кантоне Цюрыху абіраюцца 35 прадстаўнікоў, у самым маленькім — адзін. Швейцарцы галасуюць па партыйных спісах, але ранг кандыдатаў ацэньваюць не партыі, а самі выбаршчыкі. Свабода выбару, якую швейцарская сістэма дае свайму выбаршчыку, паслабляе партыйны кантроль за кандыдатамі, і таму партыйная дысцыпліна там нізкая. Паколькі партыі не маюць праваў павялічваць шанцы кандыдата наданнем яму пэўнага рангу, дык кандыдаты намагаюцца прыцягнуць на свой бок электарат, каб выбаршчыкі паўтарылі іхняя імя ў бюлетэні (па швейцарскай выбарчай сістэме гэта дазваляецца і ўлічваецца).

У другой палаце парламента ўсе 26 кантонаў прадстаўлены роўна — па 2 месцы на кантон, незалежна ад колькасці насельніцтва. Таму кантон можа ўплываць на прыняцце рашэнняў на нацыянальным узроўні.

Калі на рэферэндумы выносяцца важныя пытанні, дык для іх прыняцця патрэбна, каб аддалі галасы «за» не толькі большыня выбаршчыкаў, але і большыня кантонаў.

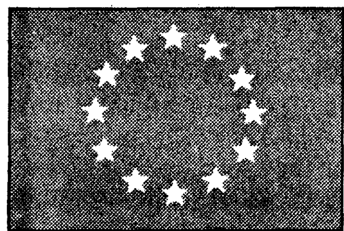
У Швейцарыі чатыры афіцыйныя мовы, што адзначана ў Канстытуцыі. Паводле перапісу 1990 года, 63,6% швейцарскага насельніцтва гаворыць па-нямецку, 19,2% — па-французску, 7,6% — па-італьянску і 0,6% — на рэтараманскай мове, якая належыць да групы раманскіх моваў і на якой гавораць толькі ў Швейцарыі. Пазасталыя 9% — іншаземцы. У канфесійных адносінах, 46% швейцарцаў — каталікі, 40% — пратэстанты, астатнія — ці атэісты, ці іншай канфесіі.

Некаторыя з 26 швейцарскіх кантонаў называюць сябе рэспублікамі. Напрыклад, афіцыйная назва Жэнеўскага кантона — Рэспубліка Жэнева. Усе кантоны ў Швейцарыі, апроч чатырох, моўна аднастайныя. У Жэнеўскім кантоне ў школах выкладанне вядзецца толькі па-французску. Адукацыйнымі і культурнымі справамі займаюцца кантоны.

Швейцарцы ў сілу традыцыі прамога грамадзянскага ўдзелу ў рэальным прыняцці рашэнняў вельмі схільныя да частых рэферэндумаў. Палажэнне аб усенародным рэферэндуме мела ўжо Канстытуцыя 1848 года. Слабы бок швейцарскіх рэферэндумаў — недастатковая абароненасць нетрадыцыйных меншасцяў. Галоўная перавага — легітымнасць, якая надаецца палітычным рашэнням. Перакладанне большай палітычнай адказнасці з палітыкаў і чыноўнікаў на народ азначае, што грамадзяне падзяляюць віну і не могуць скардзіцца на дэмакратычную легітымнасць рашэнняў.

Па матэрыялах прэсы

Сцяг адзінай Еўропы

«Выбраць сцяг? Што ж тут цяжкага, спытаецеся вы. Аднак, гэтая задача не такая простая, як здаецца».

Поль-Анры Спаак

Гэтая фраза, вымаўленая ў 1949 годзе, як нельга лепш рэзюмуе поўную ўзлётаў і падзенняў гісторыю еўрапейскага сцяга. Спатрэбілася пяць гадоў, каб дамовіцца пра тое, які ён мусіць мець выгляд: было разгледжана мноства прапановаў — добрых, няўдалых і проста абсурдных. У іхнім ліку была прапанавая ідэя, каб колькасць зорак на сцяге адпавядала колькасці дзяржаваў, якія ўваходзяць у Еўрапейскую супольную арганізацыю, падобна таму, як гэта зроблена на сцяге ЗША ў дачыненні да асобных штатаў.

У фінал прайшло 12 эскізаў з самай разнастайнай сімволікай: зоркамі, гербам горада Страсбурга, сонцам — увасабленнем надзеі, трохкутнікам — увасабленнем культуры, чырвоным і белым крыжамі на сінім фоне, бела-сінімі паласамі з чырвоным квадратам на левым краі для зорак срэбнага колеру.

З лічбаў у рэшце рэшт было вырашана аддаць перавагу лічбе «дванаццаць», якая сімвалізуе дасканаласць — адразу прыгадваюцца лік апосталаў, сыноў Якава, табулаў рымскага права, подзвігаў Геракла, гадзінаў дня, месяцаў у годзе, знакаў Задыяка і г. д. Размешчаныя колам, дванаццаць зорак сімвалізуюць адзінства.

Прызнаны сёння ва ўсім свеце Еўрапейскі сцяг быў народжаны ў Страсбургу як сцяг Рады Еўропы.

З 1956 года дванаццаць зорак еўрапейскага сцяга, прынятага ў 1955 годзе, ззяюць над галавой Маці Божай у вітражы за алтаром Страсбургскага сабора, падараваным Радай Еўропы замест разбітага падчас бамбардзіроўкі ў 1944 годзе. Пры позірку на вітраж, які выканаў Макс Інград, міжволі ўзгадваюцца словы пра ўяўленні св. Іаана: *«І з'явіўся на небе вялікі знак: жанчына, апранутая ў сонца; пад нагамі яе месяц, і на галаве яе вянок з дванаццаці зорак»*. Сцяг мае глыбока блакітны, набліжаны да сіняга колер, а пяціканцовыя зоркі — залатыя. Калі з цягам часу Беларусь прымуць у Еўрапейскі саюз, гэты сцяг стане нашым другім сцягам пасля нацыянальнага.

Украінска-беларускі Конкурс вучнёўскіх даследчых працаў «Слядамі гісторыі»

Арганізатары Конкурсу:
Рэгіянальная асацыяцыя выкладчыкаў гісторыі і грамадскіх дысцыплінаў "ДОБА" (Львоў) Архіў Найноўшай Гісторыі, Беларускі Гуманітарны Фонд "Наша Ніва" (Мінск) пры падтрымцы Міжнароднага фонду "Відродження" (Кіеў)

Старшакласнікі (8-11 кл. і навучэнцы сярэдніх навучальных устаноў) Украіны і Беларусі запрашаюцца да ўдзелу ў дыскусіі на тэму "Чалавек-Час-Помнік".
Прапануецца даслаць свае пісьмовыя працы-роздумы на такія тэмы (на выбар):

1. Помнік - гэта праява грамадскай волі, калі толькі ён не навязаны таталітарным рэжымам. Ці павінны мы гэтыя сведчанні мінулага разглядаць толькі пад палітычным пунктам гледжання?
2. Наколькі правільным ёсць сцверджанне пра тое, што помнікі "не падманваюць", "не маўчаць"? У такім разе, ці дапамагаюць яны лепей зразумець гісторыю?
3. Падчас бітваў, асабліва XX ст., шмат нашых суайчыннікаў ваявала ў складзе розных, часам варожых, сілаў. Як мы цяпер павінны ставіцца да помнікаў, пастаўленых у іх гонар?
4. Сёння існуе яшчэ шмат помнікаў, якія сімвалізуюць аджылыя палітычныя ідэі. Ці мусім мы іх знішчаць, пакідаць недатыкальнымі ці пераносіць у іншае месца?
5. Ці дапамагаюць нам сёння помнікі не забываць мінулае? Магчыма, мы павінны шукаць іншыя формы захавання духу мінулых часоў?
6. Якія помнікі патрэбныя нашаму грамадству сёння?

Вашыя даследаванні павінны:
■ мець аб'ём да 8 старонак друкаванага, ці 12 старонак рукапіснага тэксту;
■ абапірацца на мясцовы матэрыял;
■ выяўляць асабістае стаўленне да грамадскіх з'яваў і працэсаў.
■ можна прыкладаць здымкі, малюнкі, цікавыя дакументы ці іх ксеракопіі

Удзельнікам конкурсу трэба **дадаткова**, на асобным аркушы, падаць звесткі пра сябе: імя, прозвішча, год нараджэння, месца навучання, хатні адрас (абавязкова з паштовым індэксам), тэлефон, а таксама пра свайго кансультанта (калі ён маецца): імя, прозвішча, адрас, тэлефон.

Па выніках Конкурсу аўтары 25 самых цікавых працаў з беларускага і 25 з украінскага боку:
■ пабачаць свае працы апублікаванымі;
■ будуць запрошанымі да ўдзелу ў міжнароднай маладзёжнай канферэнцыі "Чалавек-Час-Помнік", якая адбудзецца ў кастрычніку 1999 года ў Львове;
■ стануць удзельнікамі разнастайнай культурнай праграмы;
■ атрымаюць каштоўныя падарункі;
■ атрымаюць магчымасць ў будучым узяць удзел ў іншых міжнародных праектах.

Што яшчэ важнае:
■ вынікі Конкурсу будуць вядомыя ў верасні 1999 году;
■ дасланыя на конкурс матэрыялы не вяртаюцца;
■ да ўдзелу ў Конкурсе заклікаюцца аўтары з разнастайнымі палітычнымі і грамадскімі поглядамі.

Просім даслаць Вашыя працы да 30 чэрвеня 1999 года на адрас: *а/с 71, Мінск 220123 (з пазнакаю "Конкурс "Слядамі гісторыі"); даведкі па тэл. 229-55-69 (Ірына Коваль)*

Жадаем поспехаў!

Попел нашых Хатыняў

Вёска Хатынь увайшла ў еўрапейскую свядомасць як сімвал генацыду, які здзяйснялі гітлераўскія акупанты на беларускай зямлі. Хатынь і ўсе ейныя жыхары былі спаленыя 22 сакавіка 1943 года. Гэтая дата — чорны дзень нашага нацыянальнага календара, вечны боль нашай памяці аб 2.669.315 грамадзянах Беларусі, якія сталі ахвярамі той вынішчальнай вайны. Сярод іх 1.419.225 чалавек загінулі ў гарадах і ў тых «вогненных вёсках», па якіх прайшлі карнікі. У 1942—1943 гадах гітлераўскія захопнікі правялі на Беларусі маштабныя карныя аперацыі «Балотная ліхаманка», «Трохкутнік», «Гамбург», «Заяц-бяляк», «Хрушч», «Фрыц», «Барбара», «Веснавое свята», «Карлсбад», «Зімовы лес», «Альтона», «Котбус» ды іншыя, у выніку якіх было разбурана і спалена 421.000 сялянскіх хат і забіты сотні тысяч беларускіх сялян. Памяць пра іх сканцэнтравалася ў слове Хатынь.

Назва вёскі	Колькасць напярэдадні вайны		Колькасць знішчаных	
	Двары	Людзі	Двары	Людзі
Хатынь *(Лагойскі раён)*	26	156	26	149
Байкі *(Пружанскі раён)*	120	1011	120	987
Вельле *(Расонскі раён)*	20	71	20	71
Вядо *(Івацэвіцкі раён)*	87	217	87	217
Дрэмлева *(Жабінкаўскі раён)*	43	290	43	286
Дубаўручча *(Чэрвеньскі раён)*	80	275	78	240
Забалочы *(Ельскі раён)*	76	289	76	167
Зялёны Гай *(Хойніцкі раён)*	25	121	25	102
Калоніцы *(Мінскі раён)*	47	200	47	181
Княжаводцы *(Мастоўскі раён)*	260	1020	260	900
Літавец *(Дзяржынскі раён)*	42	208	42	196
Лычнева *(Віцебскі раён)*	40	185	40	144
Любча *(Вілейскі раён)*	21	95	21	93
Макоўе *(Асіповіцкі раён)*	48	248	48	229
Пузічы *(Салігорскі раён)*	160	915	160	783
Рудня *(Кастрычніцкі раён)*	74	361	74	341
Тупічыцы *(Івацэвіцкі раён)*	43	143	43	143
Узнаж *(Салігорскі раён)*	68	378	68	371
Хвойня *(Петрыкаўскі раён)*	284	1485	384	1412
Хомск *(Драгічынскі раён)*	496	2556	470	1760
Шоламава *(Гарадоцкі раён)*	49	240	46	230
Чырвоны Араты *(Кіраўскі раён)*	28	230	28	222

Тут пералічаны толькі 22 знішчаныя карнікамі вёскі, а ўсіх вёсак было разбурана на Беларусі 9.200, «вогненных вёсак» было 5.295. З гэтага ліку не адрадзіліся 511 вёсак — не засталося тут людзей, каб адраджаць пасля вайны. Так і ляжаць яны попелам смутку на нашай шматпакутнай зямлі.

І ў гэты сумны дзень памяці пра Хатынь — 22 сакавіка — варта кожнаму падумаць, ці людзі тыя, хто хоча гэтую палітую крывёй, пакрытую попелам нашых суродзічаў зямлю прадаць дзеля прыватнай карысці, і тыя, што прагнуць яе прыбраць сабе. Попел нашых «вогненных вёсак» правярае на чысціню сумленне кожнага.

Беларускія мальтыйцы

Ордэн Мальтыйскага крыжа I ступені

Мы прызвычаіліся думаць, што рыцары-крыжакі былі толькі ў Заходняй Еўропе. Але камандорства ордэна **гаспітальераў** *(інакш ордэна св. Іаана Іерусалімскага, ці ордэна іанітаў)* больш за два з паловай стагоддзі існавала на Беларусі. Здарылася гэта наступным чынам. Ордэн, утвораны ў 1048 годзе ў Іерусаліме, на пачатку XVI стагоддзя займеў асяродкам востраў Мальту (таму гаспітальеры называюцца яшчэ **мальтыйскім ордэнам**, і сёння яны больш вядомыя пад гэтай назвай). Адсюль крыжакі-мальтыйцы вялі барацьбу супраць турак. Вядомы ў беларускай гісторыі нясвіжскі князь Мікалай Крыштаф Радзівіл Сіротка, пасля падарожжа ў Італію і з павагі да гаспітальераў, заснаваў у сваім мястэчку Сталовічы над Шчарай камандорства ордэна, зацверджанае вялікім магістрам мальтыйцаў. Сіротка ў 1616 годзе запісаў умову, каб у новастворанным камандорстве пяршынства мелі Радзівілы, потым шляхта беларуска-літоўскіх зямель, а ўжо напаследак — польская шляхта. Першым камандорам Сталовіцкага камандорства мальтыйскага ордэна стаў князь Жыгімонт Караль Радзівіл, сын Сіроткі.

У 1639 годзе для рыцараў камандорства быў пабудаваны касцёл, а потым кляштар. Дзейнічаў тут шпіталь, бо па статуту гаспітальераў яны павінны аказваць дапамогу хворым і бедным. Сталовіцкія рыцары-мальтыйцы бралі ўдзел у паходах на бітвы з туркамі ды ў іншых шматлікіх войнах. На сваіх апанчах яны мелі ордэнскую адзнаку — белы чатырохканцовы крыж.

Пасля падзелаў Рэчы Паспалітай і прымусовага далучэння Беларусі да Расійскай імперыі Сталовіцкае камандорства нейкі час не існавала, але ў 1797 годзе Павел I яго аднавіў. У наступным годзе Напалеон захапіў Мальту, і мальтыйскія рыцары знайшлі прытулак у Расіі. У 1799 годзе Павел быў абраны вялікім магістрам ордэна іанітаў. Ён зацвердзіў знак ордэна св. Іаана, а на расійскім гербе на грудзях двухгаловага арла з'явіўся мальтыйскі крыж. За 25 гадоў службы ў войску салдат узнагароджваўся медным мальтыйскім крыжам. Імператар Павел зрабіў неверагоднае: злучыў праваслаўе з каталіцкім старадаўнім ордэнам. Сталовіцкае камандорства праіснавала да 1868 года. Апошнім камандорам яго быў Людвіг Радзівіл. У тым годзе касцёл мальтыйцаў у Сталовічах быў перароблены расійскімі ўладамі ў праваслаўную царкву, а камандорства скасаванае. Галоўны асяродак ордэна з 1834 года знаходзіцца ў Рыме. Ордэн займае 2 кв. км тэрыторыі, ягоныя ўладанні маюць правы экстэрытарыяльнасці.

І.Ж.

Даты і лёсы

19 сакавіка

1874. Нарадзіўся вядомы філосаф-экзістэнцыяліст Мікалай Бярдзяеў, высланы з СССР у 1922 г. Першым звярнуў увагу на тое, што бальшавізм працягвае традыцыі Расійскай імперыі .

1917. У Кіеве адбылася 100-тысячная дэманстрацыя пад жоўта-блакітнымі сцягамі і лозунгамі «Аўтаномію Украіне!», «Жыве вольная Украіна з гетманам на чале!». У той жа дзень у Бабруйску прайшоў мітынг за аўтаномію Беларусі. На вуліцах прадаваліся бел-чырвона-белыя значкі.

1965. У касмічнага карабля «Усход-2», які пілатавалі А.Ляонаў і П.Бяляеў, сапсавалася аўтаматыка спуску з арбіты. Ратавальнікі тры дні шукалі карабель, які прызямліўся недзе ў пермскай тайзе.

20 сакавіка

1934. У прадмесці Кіля адбылася першая дэманстрацыя магчымасцяў радара, вынайдзенага Рудольфам Кунальдам па замове германскага флоту.

1939. У Комі АССР памёр выбітны беларускі пісьменнік Максім Гарэцкі, які пражыў там амаль 9 гадоў у ссылцы.

1942. Партызаны вызвалілі ад нямецкіх акупантаў пасёлак Клічаў і ўтрымлівалі яго 4 месяцы.

1974. У Лондане невядомы выпусціў 6 куляў па аўтамабілі брытанскай прынцэсы Анны і паспрабаваў скрасці яе, але быў вымушаны ўцякаць, бо ўмяшаліся прахожыя. Арыштаваны праз некалькі дзён, Ян Бол заявіў, што хацеў гэтай акцыяй прыцягнуць увагу грамадскасці да праблемаў дапамогі псіхічна хворым грамадзянам.

21 сакавіка

1829. 60-гадовы прэм'ер-міністр Вялікабрытаніі герцаг Велінгтан перамог на дуэлі графа Вінчэлсі. Нагодай для двубою стала спрэчка пра палітычныя правы каталікоў, якіх бараніў герцаг.

1839. Нарадзіўся выбітны рускі кампазітар Мадэст Мусаргскі, аўтар оперы «Барыс Гадуноў», якую Вялікі тэатр напачатку адхіліў.

1857. У выніку землятрусу і пажараў, якія ахапілі ўвесь горад, у Токіо загінулі 107 тыс. чалавек.

1939. Гітлер абвесціў польскаму ўраду ультыматум з патрабаваннем перадаць Германіі Гданьск (Данцыг).

1952. У Гане (якая тады называлася Залаты Бераг) адбыліся першыя ў Чорнай Афрыцы парламенцкія выбары.

22 сакавіка

У Іране і Афганістане адзначаюць Новы год.

У беларускім народным календары — Саракі (Сорак пакутнікаў). Прылятаюць жаўранкі.

1599. Нарадзіўся выбітны фламандскі мастак-партрэтыст Антоніс ван Дэйк.

1859. У Мельбурне была створаная Палітычная Лейбарысцкая ліга правінцыі Вікторыя на чале з тынкоўшчыкам Бенам Дугласам — першая ў свеце рабочая партыя.

1864. На гандлёвай плошчы Лукішкі ў Вільні быў публічна пакараны смерцю правадыр вызвольнага паўстання Кастусь Каліноўскі.

1980. У Паўночным моры патанула нарвежская буравая платформа «Александэр К'елан». Удалося ўратаваць 89 і вылавіць целы 42 чалавек. 85 буравікоў пайшлі на дно разам з платформай.

1994. Каля Новакузнецка разбіўся аэробус «Глінка», што ляцеў з Масквы ў Ганконг. Прычынай смерці 75 чалавек сталі дзіцячыя гульні: пілот Я.Кудрынскі перадаў кіраванне лайнерам свайму сыну-падлетку Эльдару, і самалёт сарваўся ў штопар.

Падрыхтаваў **Юрась БАРЫСЕВІЧ**

TV

22 ПАНЯДЗЕЛАК

БТ

06.30 Доброе утро, Беларусь! **07.00, 09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 19.00, 00.10** Новости. **07.10** Доброе утро, Беларусь! **08.15** Резонанс. **09.10** Потребительская корзина. **09.25** Телебарометр. **09.40** «Сегодня с вами...» Лауреат Государственной премии РБ поэт В.Некляев. **10.05** Здоровье. **10.30** Усадьба. **11.15, 18.05 «Ветер в спину».** Х/ф. 1-я с. **12.05** Теленавигатор. **12.25** Музыкальный салон с Э.Езерской. **13.10 «Метичара — зверь морской».** Х/ф. **14.30** «Лидское каприччио». Д/ф. **15.10 «Чародей».** Х/ф. **16.00** Видеокурс французского языка. **16.25** Мультфильм. **16.35** Автопарк. **16.45** Премьера песни. **17.00** Новости (с сурдопереводом). **17.15** «А музыка звучит...» **17.35** «Художник Леонид Щемелёв». Д/ф. **19.15** Политические диалоги. **19.40** Международные спортивные новости. **20.00** Добрый вечер, Беларусь! **20.40** Колыбельная. **21.00** Панорама. **21.40** Событие. **22.00 «Наш бронепоезд».** Х/ф. **23.30** Криминальная хроника. **23.35** Белорусский хит-парад. **23.40** Третий тайм. **00.20** Финал Первой лиги Белорусского КВН.

ОРТ

16.00 «Жестокий ангел». 17.00 Новости. **17.15** Эти забавные животные. **17.45** Здесь и сейчас. **18.05** «Мы». **18.45 «Улицы разбитых фонарей-3».** Х/ф. **19.45** Спокойной ночи, малыши! **20.00** Время. **20.40** Погода. **20.50 «Горец-IV». 21.45** Взгляд. **22.30** Однако. **22.45** Чемпионат мира по фигурному катанию. **23.55** Программа передач.

РОССИЯ

06.00 Доброе утро, Россия. **06.20** У всех на устах. **06.45** «Программа передач». **08.15, 23.15** Дежурная часть. **08.35** TV-club. **08.50** Товары – почтой. **09.00 «Санта-Барбара». 09.45** Музыка, музыка... **10.00, 16.00, 19.00, 23.30** Вести. **15.15** Мультфильм. **15.25 «Первые поцелуи». 16.30** «Башня». **17.00** Гомеопатия и здоровье. **17.05 «Вариант «Омега».** Х/ф. **18.30** «Я, Сергей Параджанов». Д/ф. **19.40** Подробности. **19.55** Любовь с первого взгляда. **20.30 «Полеты во сне и наяву».** Х/ф. **22.10** Акуна матата. **00.05** Магазин на диване. **00.20** Прогноз погоды.

КУЛЬТУРА

07.00, 23.20 Программа передач. **07.05, 11.30, 13.30, 19.30, 23.00** Новости культуры. **07.25** Мультфильмы. **08.15** Международное обозрение. **08.55** Поет О.Погудин. **09.05, 21.10 «Кукла».** Х/ф. 1-я с. **10.25** «Сокровища Петербурга». **10.40** С.Маршак. «Страницы жизни и творчества». **11.40, 20.50** После новостей... **12.00** «О тех, кого помним и любим». **12.45** Песнопения Великого Поста. **13.05** «Все мы тоже птицы». **13.45** «Обида». Спектакль. **14.20** «Без визы». **14.35** Фестиваль «Тарханы. Путешествие в два века». **15.00, 17.30** Новости. **15.05** «Лукоморье». **15.25 «Четыре танкиста и собака».** Х/ф. **16.20** Серебряный юбилей. **16.50** «Русская усадьба». **17.10** Академия спорта. **17.40** «Вижу цель». **18.05** Дом актера. **18.30** «Кармен-сюита». **19.15** Чудо-сказка. **19.50** «Такое кино». **22.30** Москва. БЗК. Памяти Л.Власенко.

НТВ

06.00 Сегодня утром. **08.10 «Ее звали Никита». 09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00** Сегодня. **09.15** Вчера в «Итогах». **10.15** Куклы. **10.30** Итоги. Ночной разговор. **11.30** «Старый телевизор». **13.30, 21.45 «Детектив Нэш Бриджес». 14.20** «Сегоднячко». **15.30 «Конан».** Х/ф. **16.20** «Боцман и попугай». **16.30** Впрок. **16.55 «Любовь и тайны Сансет Бич». 17.40** Криминал. **18.35** Герой дня. **18.50 «Свидетель казни».** Х/ф. **20.35** «Итого». **22.40** Сегоднячко. **23.20** Сегодня в полночь. **23.50** Погода.

НТВ+

НАШЕ КИНО

09.00 Сегодня в программе. **09.05 «Визит к Минотавру».** 5-я с. **10.15 «Калина красная». 12.00 «Бриллиантовая рука». 13.35, 18.30** КиНовости. **13.45 «Дубровский». 14.55, 16.00 «Жизнь Клима Самгина».** 9-я и 10-я с. **17.05 «Заноза». 18.40 «Прости меня, Алеша». 20.10 «Тени исчезают в полдень». 21.30 «Таможня». 22.45** Завтра в программе.

МИР КИНО

09.30 Сегодня в программе. **09.35 «Ностромо».** Д-13. 2-я с. **10.30 «Золото Ули».** Д-17. **12.20, 18.45** КиНовости. **12.30 «Рэгтайм».** Д-13. **15.00 «Главная мишень».** Д-13. **16.30 «Зигомар. Испанский ниндзя».** Д-13. **18.00 «Захватчики».** Д-17. 3-я с. **18.55 «Полет на Север».** Д-17. **20.55 «Секс-террорист».** Д-17. **22.45 «Бульвар».** Д-17.

СПОРТ

09.00, 20.10 Программа передач. **09.05, 12.40** Аэробика. **09.30** Еще неделя позади... **10.00, 14.15** Урок бодибилдинга. **10.15** Хоккей. Чемпионат НХЛ. «Филадельфия Флайерз» - «Детройт Ред Уингз». В перерыве (**11.35**) - Новости. **13.05** Шахматное обозрение. **13.35** «Щит и мяч». **14.05, 20.00, 23.00** Новости. **14.30** Неделя НХЛ. **15.30** Бильярдное шоу. **16.30, 00.10** Самый сильный человек. Национальный чемпионат США. **17.00, 23.10** «Железный фактор». **17.30** Прыжки в воду. **18.30, 23.40** «Щелчок». **19.05** Быть ли Кафельникову первым? **19.30** Хроника недели. **20.15** «По всем правилам». **20.25** Большой ринг. **22.30** «Амбер-турнир». Соревнования по быстрым шахматам и игре вслепую.

8-Й КАНАЛ

18.00 Программа К.Коупленда. **18.30 «Последний крестный отец».** Х/ф. **20.00** Экономикст. **20.30** Вечарніца. **20.45** Музыка на телеканале... **21.30** Свое дело. **22.00 «Поцелуй убийцы».** Х/ф.

Разбурэнне ў 1989 годзе будынка на плошчы Свабоды, у якім ставіў свае п'есы Вінцэнт Дунін-Марцінкевіч

23 АЎТОРАК

БТ

07.00, 09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 19.00, 23.55 Новости. **07.10** Доброе утро, Беларусь! **08.15** Политические диалоги. **08.40** Потребительская корзина. **09.10** «Все дело в шляпе». **09.40** «На волне взаимопонимания». **10.30** «Сегодня с вами...» Директор Республиканского центра детско-юношеского туризма и экскурсий С.Митрахович. **11.10, 18.05 «Ветер в спину».** 2-я с. **12.00** Третий тайм. **12.30** «А музыка звучит...» **13.10** «Земляки». **14.10** Туробъектив. **14.30** Бездельник. **15.15 «Чародей». 16.05** Видеокурс английского языка. **16.30** Регион. **17.00** Новости (с сурдопереводом). **17.10** Уроки Н.Новожиловой. **17.35** Гости в дом. **19.15** «Алло, «Событие». **19.55** Международные спортивные новости. **20.15** Добрый вечер, Беларусь! **20.40** Колыбельная. **21.00** Панорама. **21.40** Событие. **22.00 «Наш бронепоезд».** Х/ф. **23.15** Криминальная хроника. **23.20** Белорусский хит-парад. **23.25** Музыка без границ.

ОРТ

08.00, 11.00, 14.00, 17.00 Новости. **08.15, 16.00 «Жестокий ангел». 09.10** Взгляд. **09.55** Мультфильм. **10.15** «Смехопанорама». **10.50** Домашняя библиотека. **11.15** «Вместе». **14.15 «Космическая полиция».** Х/ф. **14.45** Счастливый случай. **15.30** ...До шестнадцати и старше. **17.15** Угадай мелодию. **17.45** Здесь и сейчас. **18.05** Тема. **18.45 «Улицы разбитых фонарей-3». 19.45** Спокойной ночи, малыши! **20.00** Время. **20.40** Погода. **20.50** Вручение наград Американской киноакадемии «Оскар-99». **22.30** Однако. **22.45 «Огненные колесницы».** Х/ф. **00.45** Программа передач.

РОССИЯ

06.00 Доброе утро, Россия. **06.20** У всех на устах. **06.45** «Программа передач». **08.15, 23.10** Дежурная часть. **08.35** TV-club. **08.50** Товары – почтой. **09.00 «Санта-Барбара». 09.45** Музыка, музыка... **10.00, 16.00, 19.00, 23.25** Вести. **15.15, 16.55** Мультфильм. **15.25** «Первые поцелуи». **16.30** «Башня». **17.05** Гомеопатия и здоровье. **17.15 «Вариант «Омега». 18.35** «Але, привет...» Д/ф. **19.40** Подробности. **19.55** «Аншлаг». **20.30 «Грех».** Х/ф. **22.05** Урмас Отт с Георгием Боосом. **00.00** Фигурное катание. **01.05** Магазин на диване. **01.20** Прогноз погоды.

КУЛЬТУРА

07.00, 20.40 Программа передач. **07.05, 11.30, 13.30, 19.30, 23.05** Новости культуры. **07.25** «Такое кино». **08.25** Поет Е.Образцова. **08.40** «Вижу цель». **09.05, 21.05 «Кукла».** Х/ф. 2-я с. **10.25** «Остался профиль кем-то обведенный...» **11.40, 20.45** После новостей... **12.00** «Российский курьер». **12.40** «Рядом с тобой». **13.00** Боярский двор. **13.45** «Царская ложа». **14.25** «Без визы». **14.35** Фестиваль «Четырнадцать. Импровизация на тему». **15.00, 17.30** Новости. **15.05** «Лукоморье». **15.25 «Четыре танкиста и собака». 16.20** «О, если б мог выразить в звуке». **16.45** «Экспедиция «ЧИЖ». **17.10** Ортодокс. **17.40** «Ноу-хау». **17.55** «Из концертного зала». **18.35** Док. фильмы. **19.15** Чудо-сказка. **19.50** «Телевернисаж». **19.55** Дуэт для троих. **22.20** «О времени и о себе».

НТВ

06.00 Сегодня утром. **08.10, 16.55 «Любовь и тайны Сансет Бич». 09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00** Сегодня. **09.15** Герой дня без галстука. **09.40** Криминал. **10.05** Своя игра. **10.30** Дог-шоу. **11.30** «Старый телевизор». **13.30, 21.45 «Детектив Нэш Бриджес». 14.20** «Сегоднячко». **15.30 «Конан». 16.20** «Боцман и попугай». **16.30** Впрок. **17.40** Криминал. **18.35** Герой дня. **18.55 «Екатерина Воронина».** Х/ф. **20.40** Куклы. **22.40** Сегоднячко. **23.20** Сегодня в полночь. **23.50** Погода.

НТВ+

НАШЕ КИНО

09.00 Сегодня в программе. **09.05, 20.00 «Тени исчезают в полдень».** 1-я и 2-я с. **10.25 «Таможня». 11.40, 18.35** КиНовости. **11.50 «Прости меня, Алеша». 13.20 «Скверный анекдот». 14.55 «Жизнь Клима Самгина».** 10-я и 11-я с. **17.15 «Жил-был доктор...» 18.45 «Карнавальная ночь». 21.15 «Черный монах». 22.40** Завтра в программе.

МИР КИНО

09.30 Сегодня в программе. **09.35, 17.25 «Захватчики».** Д-17. 3-я и 4-я с. **10.20 «Секс-террорист».** Д-17. **12.10, 18.15** КиНовости. **12.20 «Зигомар. Испанский ниндзя».** Д-13. **13.45 «Полет на Север».** Д-17. **15.45 «Бульвар».** Д-17. **18.25 «В постели с незнакомцами».** Д-17. **20.10 «Уличные преступления».** Д-17. **21.45 «Чемпионы».** Д-17. **23.20 «Опасные воды».** Д-17.

СПОРТ

09.00, 20.10 Программа передач. **09.05, 12.00, 14.00, 20.00, 23.00** Новости. **09.15, 12.10** Аэробика. **09.40, 14.10** Урок шахмат для начинающих. **09.55** Хроника недели. **10.25** «Железный фактор». **10.55** «Амбер-турнир». **11.30** «Щелчок». **12.35** «Ловись рыбка». **13.00, 16.45, 22.30** Самый сильный человек. Национальный чемпионат США. **13.30** Быть ли Кафельникову первым? **14.25** Викторина Бэна Уайдера по бодибилдингу. **14.30** Фигурное катание. **15.30** Вечер в Парижском дворце спорта «Берси». **17.10** «По всем правилам». **17.20** Хоккей. Чемпионат России. **20.15** Звездный вторник. **21.15** Короли бильярда. **21.45** НХЛ - прогноз непредсказуем. **22.00** «Виртуальный тир».

8-Й КАНАЛ

18.00 Программа К.Коупленда. **18.30 «Последний крестный отец».** Х/ф. **20.00** Свободный бой. **20.30** Вечарніца. **20.45** «Полтергейст». **21.45** Между прочим. **22.00 «На перепутье».** Х/ф.

© PDF: Kamunikat.org 2012 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2012

24 СЕРАДА

БТ

07.00, 09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 19.00, 00.15 Новости. **08.00** «Алло, «Событие». **08.40** Потребительская корзина. **09.10** Видеокурс английского языка. **09.35** «Я рисую». **09.50** Мультфильмы. **10.20** Видимо-невидимо. **11.15, 18.05 «Ветер в спину». 3**-я с. **12.05** Око. **12.25** Зорная ростань. **13.15 «Проданный смех».** Х/ф. **1**-я с. **14.20** «Последний спектакль». Д/ф. **15.10** «Чародей». **15.35** Видеокурс французского языка. **16.00 «5 х 5». 16.30** Гости в дом. **17.00** Новости (с сурдопереводом). **17.10** «А музыка звучит...» **17.35** «Макаенка,**9**». **19.15** «Сегодня с вами...» Лауреат Государственной премии РБ, доктор медицинских наук профессор Е.Вишневская. **19.40** Международные спортивные новости. **20.40** Колыбельная. **21.00** Панорама. **21.40** Событие. **22.00 «За звездами».** Х/ф. **23.35** Криминальная хроника. **23.40** Белорусский хит-парад. **23.45** Королевская охота. **00.25** Темная комната.

ОРТ

08.00, 11.00, 14.00, 17.00 Новости. **08.15, 16.00 «Жестокий ангел». 09.10** Тема. **09.50** Мультфильм. **10.10** В мире животных. **10.50** Домашняя библиотека. **11.15** «Вместе». **14.15 «Космическая полиция». 14.45** Классная компания. **15.00** Зов джунглей. **15.30** ...До шестнадцати и старше. **17.15** Угадай мелодию. **17.45** Здесь и сейчас. **18.05** Человек и закон. **18.45 «Улицы разбитых фонарей-3». 19.45** Спокойной ночи, малыши! **20.00** Время. **20.40** Погода. **20.50 «Без защиты».** Х/ф. **22.40** Однако. **22.55** Чемпионат мира по фигурному катанию.

РОССИЯ

06.00 Доброе утро, Россия. **06.20** У всех на устах. **06.45** «Программа передач». **08.15, 23.05** Дежурная часть. **08.35** TV-club. **08.50** Товары – почтой. **09.00 «Санта-Барбара». 09.45** Музыка, музыка... **10.00, 16.00, 19.00, 23.20** Вести. **15.15** Мультфильмы. **15.25 «Первые поцелуи». 16.30** «Башня». **17.00** Гомеопатия и здоровье. **17.10 «Чрезвычайное происшествие». 1**-я с. **18.30** «Непревзойденный». Д/ф. **19.40** Подробности. **19.55** Сам себе режиссер. **20.30 «Настя».** Х/ф. **22.10 «Пси фактор». 23.55** Автошоу. **00.25** Магазин на диване.

КУЛЬТУРА

07.00, 23.20 Программа передач. **07.05, 11.30, 13.30, 19.30, 23.00** Новости культуры. **07.25** Док. фильмы. **08.05** Балет Москвы. **08.45** «Российские меценаты». **09.05, 21.05 «Кукла». 3**-я с. **10.25** Писатель Ю.Домбровский. **11.10** Академия спорта. **11.40, 20.45** После новостей... **12.00, 13.45** Дж.Верди. «Трубадур». **15.00, 17.30** Новости. **15.05** «Лукоморье». **15.25 «Четыре танкиста и собака». 16.20** «Откуда я пришел, не знаю...» **16.30** Чемпионат мира по фигурному катанию. **17.40** «Ваших душ золотые россыпи». **18.00** «Кто мы?» **18.25** Энциклопедия танца. **18.55** Поэтический театр М.Козакова. **19.15** Чудо-сказка. **19.50** «Документ-панорама». **20.35** Увертюра к опере «Золушка». **22.23** Телевернисаж. **22.30** «Театр моей памяти».

НТВ

06.00 Сегодня утром. **08.10, 16.55 «Любовь и тайны Сансет Бич». 09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00** Сегодня. **09.15 «В моей смерти прошу винить Клаву К.».** Х/ф. **10.30** Мультфильм. **10.40** «Среда». **11.30** «Старый телевизор». **13.30, 21.45 «Детектив Нэш Бриджес». 14.20** «Сегодняячко». **15.30 «Конан». 16.20** «Боцман и попугай». **16.30** Впрок. **17.40** Криминал. **18.40** Герой дня. **19.00 «Невероятные приключения янки в Африке».** Х/ф. **22.40** Сегодняячко. **23.20** Сегодня в полночь. **23.50** Погода.

НТВ+

НАШЕ КИНО

09.00 Сегодня в программе. **09.05, 20.15 «Тени исчезают в полдень». 2-я 3**-я с. **10.15 «Карнавальная ночь». 11.30, 17.10** КиНовости. **11.40 «Битва в пути». 14.40 «Нельзя объять необъятное». 14.45 «Жизнь Клима Самгина». 11**-я и **12**-я с. **17.20 «Маяковский смеется». 18.45 «Жена ушла». 21.25 «Капкан для шакалов». 22.40** Завтра в программе.

МИР КИНО

09.30 Сегодня в программе. **09.35 «Захватчики». Д-17. 4**-я с. **10.25 «Чемпионы»**. Д-17. **12.00, 18.10** КиНовости. **12.10 «Опасные воды». Д-17. 13.45 «В постели с незнакомцами». Д-17. 15.30 «Уличные преступления». Д-17. 17.05 «Объятые ужасом». 1**-я с. **«Главарь». Д-17. 18.20 «Женщина, ее мужчины и ее матрас». Д-17. 19.50 «Непобедимый отряд». Д-17. 21.20 «Мечта - это желание вашего сердца. История Анетт Фуничелло».** С. **22.50 «Танцевальная машина»**. Д-17.

СПОРТ

09.00, 20.10 Программа передач. **09.05, 12.00, 14.00, 20.00** Новости. **09.15** Аэробика. **09.40, 14.10** Урок настольного тенниса. **09.55, 17.20** Хоккей. Чемпионат России. **12.35** НХЛ - прогноз непредсказуем. **12.45** Короли бильярда. **13.15** Тайский бокс. **14.25** Звездный вторник. **15.25** Хроника автомобильных аварий. **16.40** «Гольф». **17.10** «По всем правилам». **20.15** «Щелчок». **20.55** «Амбер-турнир». **21.55** Художественная гимнастика. В перерыве (**23.00**) - Новости.

8-Й КАНАЛ

18.00 Программа К.Коупленда. **18.30 «Лунная шкатулка»**. Х/ф. **20.25** Автомобили и запчасти. **20.30** Вечарніца. **20.45 «Полтергейст». 21.45** Афиша. **22.00 «Охотники на людей»**. Х/ф.

25 ЧАЦВЕР

БТ

07.00, 09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 19.00, 00.25 Новости. **07.10** Доброе утро, Беларусь! **08.15** «Сегодня с вами...» Лауреат Государственной премии РБ, доктор медицинских наук профессор Е.Вишневская. **08.40** Потребительская корзина. **09.10** Королевская охота. **09.40** Телевизионный Дом кино. **10.05** «Все мы родом из детства». **11.15, 18.10 «Ветер в спину». 4**-я с. **12.05** Наш край. **12.25** «А музыка звучит...» **13.15 «Проданный смех».** Х/ф. **2**-я с. **14.30** Мультфильмы. **15.15 «Чародей». 15.40** Видеокурс английского языка. **16.05** Педагогический экран. **17.00** Новости (с сурдопереводом). **17.10** «Карамболь». **17.40** Крок. **19.15** Политические диалоги. **19.40** Международные спортивные новости. **20.00** Добрый вечер, Беларусь! **20.40** Колыбельная. **21.00** Панорама. **21.40** Событие. **22.00** «Человеческая женщина». Спектакль. **23.45** Криминальная хроника. **23.50** Белорусский хит-парад. **23.55** Крок. **00.35** Акколада.

ОРТ

08.00, 11.00, 14.00, 17.00 Новости. **08.15, 16.00 «Жестокий ангел». 09.10** Человек и закон. **09.50** Мультфильм. **10.05** Клуб путешественников. **10.50** Домашняя библиотека. **11.15** «Вместе». **14.15 «Космическая полиция». 14.45** Пятерки по английскому. **15.00** Улица Сезам. **15.30** ...До шестнадцати и старше. **17.15** Угадай мелодию. **17.45** Здесь и сейчас. **18.05** «Чтобы помнили...» **18.45 «Улицы разбитых фонарей-3». 19.45** Спокойной ночи, малыши! **20.00** Время. **20.40** Погода. **20.50 «Человек в штатском».** Х/ф. **22.45** Однако. **22.55** «Свой или враг? Скандал на Лубянке. Дело **1985** года». Д/ф.

РОССИЯ

06.00 Доброе утро, Россия. **06.20** У всех на устах. **06.45** «Программа передач». **08.15, 23.15** Дежурная часть. **08.35** TV-club. **08.50** Товары – почтой. **09.00 «Санта-Барбара». 09.45** Музыка, музыка... **10.00, 16.00, 19.00, 23.30** Вести. **15.10** Мультфильм. **15.25 «Первые поцелуи». 16.30** «Башня». **16.55 «Чрезвычайное происшествие». 2**-я с. **18.30** «Любовь». Д/ф. **19.40** Подробности. **19.55** «Два рояля». **20.45 «Мечта каждой женщины».** Х/ф. **22.30** «Слушается дело». **00.00** Фигурное катание. **01.25** Магазин на диване. **01.40** Прогноз погоды.

КУЛЬТУРА

07.00, 23.20 Программа передач. **07.05, 11.30, 13.30, 19.30, 23.00** Новости культуры. **07.25** «Ноу-хау». **07.40** «Документ-панорама». **08.25** «Театр моей памяти». **08.55** Фантазия на русские темы. **09.05, 21.05 «Кукла». 4**-я с. **10.25** «Путешествие души». **11.00** Парадоксы истории. **11.40, 20.45** После новостей.... **12.00** Ваше сословие. **12.25** Ф.Пуленк. Концерт для органа и струнного оркестра. **12.50** «С потолка». **13.15** «Без визы». **13.45** За кулисами ожидание. **14.35** Фестиваль «Вера, Надежда, Любовь и сестра их Алена!» **15.00, 17.30** Новости. **15.05** «Лукоморье». **15.25 «Четыре танкиста и собака». 16.20** Телевернисаж. **16.25** «Рассказы старого сплетника». **16.50** «Российский курьер». **17.40** Новое кино. **18.05** Чемпионат мира по фигурному катанию. **19.15** Чудо-сказка. **19.50** «Время музыки». **20.20** «Осенние портреты». **22.25** «Я помыслами в вечность устремлен». **22.40** Джазофрения.

НТВ

06.00 Сегодня утром. **08.10, 16.55 «Любовь и тайны Сансет Бич». 09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00** Сегодня. **09.15 «Флирт».** Х/ф. **11.30** «Старый телевизор». **13.30** Суд идет. **14.20** «Сегодняячко». **15.30 «Конан». 16.30** Впрок. **17.40** Криминал. **18.35** Герой дня. **18.50 «Прощения нет».** Х/ф. **20.40** Профессия – репортер. **21.45 «Правнук императора».** Х/ф. **22.50** Сегодняячко. **23.30** Сегодня в полночь. **00.00** Погода. **00.05** Программа передач.

НТВ+

НАШЕ КИНО

09.00 Сегодня в программе. **09.05, 20.10 «Тени исчезают в полдень». 3**-я и **4**-я с. **10.15 «Капкан для шакалов». 11.35 «Жена ушла». 13.00, 18.30** КиНовости. **13.10 «Сельская учительница». 14.50 «Жизнь Клима Самгина». 12**-я и **13**-я с. **17.15 «Молчание доктора Ивенса». 18.40 «Мы веселы, счастливы, талантливы». 21.25 «Дезертир». Д-17. 22.35** Завтра в программе.

МИР КИНО

09.30 Сегодня в программе. **09.35 «Малыш и Богес». Д-13. 11.25, 18.10** КиНовости. **11.35 «Непобедимый отряд». Д-17. 13.05 «Мечта - это желание вашего сердца. История Анетт Фуничелло».** С. **14.35** Календарь «Мира кино». Дэвид Лин. **14.45 «Мост через реку Квай». Д-13. 17.25 «Объятые ужасом». 2**-я с. **«Повелитель города»**. Д-17. **18.20 «Стеклянное сердце»**. Д-17. **19.55 «Эхо»**. Д-13. **21.25 «Пощады не будет»**. Д-17. **23.00 «Греховная интрига»**. Д-17.

СПОРТ

09.0, 20.100 Программа передач. **09.05, 12.00, 14.00, 20.00, 23.00** Новости. **09.15, 12.10** Аэробика. **09.40, 14.10** Урок горных лыж. **09.55** Хоккей. Чемпионат России. **12.50** «Амбер-турнир». **13.20, 19.05, 23.40** «Щелчок». **14.25** Памятные шахматные партии. **15.10** Бильярдное шоу. **16.10** Фигурное катание. **18.10, 23.10** «Кто они - чемпионы?» **18.40, 23.55** Самый сильный человек. Национальный чемпионат США. **19.20** «Мир скорости». **19.50** НХЛ - прогноз непредсказуем. **20.15** «По всем правилам». **20.25** Художественная гимнастика.

8-Й КАНАЛ

18.00 Программа К.Коупленда. **18.30 «Печальный рай».** Х/ф. **20.00** Новости «К-видео». **20.30** Вечарніца. **20.45** «Полтергейст». **21.45** Автомобили и запчасти. **22.00 «Удивительные приключения необыкновенного папы»**. Х/ф.

26 ПЯТНІЦА

БТ

07.00, 09.00, 11.00, 13.00, 19.00, 23.55 Новости. **07.10** Доброе утро, Беларусь! **08.15** Политические диалоги. **08.40** Потребительская корзина. **09.15** Видеокурс английского языка. **09.40** Уроки Н.Новожиловой. **10.05** Короткометражные фильмы для детей. **11.15, 18.05 «Ветер в спину». 5**-я с. **12.10** Сделано в Беларуси. **12.25** Бон тон. **13.10** «Последний день матриархата». Спектакль для детей. **14.45** Мультфильм. **14.55** Футбол. Чемпионат Европы среди молодежи. Беларусь – Швейцария. В перерыве (**15.45**) – Новости. **17.00** Новости (с сурдопереводом). **17.10** «А музыка звучит...» **17.30** Наш край. **17.50** «Первая муза Несвижа». Д/ф. **19.15** «Сегодня с вами...» Директор Минского высшего профучилища бытового обслуживания населения Т.Раевская. **19.40** Международные спортивные новости. **20.00** Добрый вечер, Беларусь! **20.40** Колыбельная. **21.00** Панорама. **21.40** Событие. **22.00 «Фиеста».** Х/ф. **23.45** Криминальная хроника. **23.50** Белорусский хит-парад. **00.05** Футбол. Чемпионат Европы среди молодежи. Беларусь – Швейцария.

ОРТ

08.00, 11.00, 14.00, 17.00 Новости. **08.15, 16.00 «Жестокий ангел». 09.05** «Мы». **09.45** Мультфильм. **10.00** «Чтобы помнили...» **10.40** Смак. **11.15** «Вместе». **14.15 «Кольца Альманзора».** Х/ф. **15.30** ...До шестнадцати и старше. **17.15** Джентльмен-шоу. **17.45** Играй, гармонь любимая! **18.15** Здоровье. **18.45** Поле чудес. **19.45** Спокойной ночи, малыши! **20.00** Время. **20.40** Погода. **20.50 «Подходящие улики».** Х/ф. **22.15** Чемпионат мира по фигурному катанию. **23.35 «Любовь Свана».** Х/ф.

РОССИЯ

06.00 Доброе утро, Россия. **06.20** У всех на устах. **06.45** «Программа передач». **07.15** Тысяча и один день. **08.15, 22.45** Дежурная часть. **08.35** TV-club. **08.50** Товары – почтой. **09.00 «Санта-Барбара». 09.45** Музыка, музыка... **10.00, 16.00, 19.00, 23.00** Вести. **15.05** Мультфильм. **15.25 «Первые поцелуи». 16.30** «Башня». **17.00** Гомеопатия и здоровье. **17.05 «Стерва».** Х/ф. **18.30** «Маэстро». Д/ф. **19.40** Подробности. **19.55** «Аншлаг». **21.00** Музыкальный ринг. **23.30** Фигурное катание. **00.35** Магазин на диване. **00.50** Прогноз погоды.

КУЛЬТУРА

07.00, 20.40, 23.20 Программа передач. **07.05, 11.30, 13.30, 19.30, 23.00** Новости культуры. **07.25** Иные миры. **08.10** Консилиум. **08.35** «Театр моей памяти». **09.05, 21.05 «Кукла». 5**-я с. **10.25** Петербургский ноктюрн. **10.50** «Российский курьер». **11.40, 20.45** После новостей... **12.00, 18.05** Чемпионат мира по фигурному катанию. **13.45** Цветами убранная юность. **14.00** «Время музыки». **14.30** Фестиваль «Угадай мультяшку». **15.00, 17.30** Новости. **15.05** «Лукоморье». **15.25 «Четыре танкиста и собака». 16.15** «Кто там...» **16.40** Увертюра «Рюи Блаз». **16.50** «XX век. Избранное». **17.40** Страна Фестивалия. **19.05** Мультфильм. **19.15** Чудо-сказка. **19.50** «XX век в кадре и за кадром». **22.30** «Петь Россию – мое призвание».

НТВ

06.00 Сегодня утром. **08.10** «Любовь и тайны Сансет Бич». **09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00** Сегодня. **09.15 «Пирогов».** Х/ф. **10.50** Мультфильм. **11.30** «Старый телевизор». **13.30** «Арина». **14.20** «Сегодняячко». **15.30 «Конан». 16.30** Впрок. **16.55** Футбольный клуб. **17.40** Криминал. **18.30** Герой дня. **18.45 «Круг».** Х/ф. **20.30** Спросите Лившица. **21.45** «Криминальная Россия». **22.15 «Проклятие Дюран».** Х/ф. **00.20** Программа передач.

НТВ+

НАШЕ КИНО

09.00 Сегодня в программе. **09.05, 19.45 «Тени исчезают в полдень». 4**-я и **5**-я с. **10.20 «Тугой узел». 11.50, 17.10** КиНовости. **12.00 «Мы веселы, счастливы, талантливы». 13.30 «Молчание доктора Ивенса». 14.45, 16.00 «Жизнь Клима Самгина». 13**-я и **14**-я с. **17.20 «Подкидыш». 18.30 «О любви». 20.50** Кино. Между прошлым и будущим. **21.05 «Роковая ошибка». Д-17. 22.45** Завтра в программе.

МИР КИНО

09.30 Сегодня в программе. **09.35 «Объятые ужасом». 2**-я с. **«Повелитель города». Д-17. 10.20 «Русалочка».** С. **11.50** КиНовости. **12.00 «Эхо». Д-13. 13.30 «Пощады не будет». Д-17. 15.05 «Колдовская любовь»** . Д-13. **16.45 «Вук».** С. **17.55 «Объятые ужасом». 3**-я с. **«Ночной охотник». Д-17. 18.40 «Судьба мудреца». Д-13. 20.50 «Парень из компании «Кока-кола». Д-13. 22.25 «Кровавая утопия». Д-17. 23.50 «Салон Китти». Д-17.**

СПОРТ

09.00, 20.10 Программа передач. **09.05, 14.00, 20.00, 23.10** Новости. **09.15, 13.00** Аэробика. **09.40, 14.10** Урок хоккея. **09.55, 14.25** «Мир скорости». **10.25** НХЛ - прогноз непредсказуем. **10.35, 20.55** Хоккей. Чемпионат НХЛ. «Нью-Джерси Дэвилз» - «Питтсбург Пингвинз». В перерыве (**12.00**) Новости. **13.25** Самый сильный человек. **14.55** Волейбол. Чемпионат России. Женщины. ЦСКА (Москва) - «Факел» (Новый Уренгой). **16.35** Тайский бокс. **17.20** Хоккей. Чемпионат России. **20.15** «По всем правилам». **20.25** «Щит и мяч». **23.20** «Амбер-турнир».

8-Й КАНАЛ

18.00 Программа К.Коупленда. **18.30 «Вне всякого сомнения».** Х/ф. **20.30** Вечарніца. **20.45 «Полтергейст». 21.30** Между прочим. **21.45 «Перевал Касандры»**. Х/ф.

27 СУБОТА

БТ

07.00 Доброе утро, Беларусь! **08.00** Континент. **08.15** Столица. **08.40** Потребительская корзина. **09.00, 15.00** Новости. **09.10** Мультфильм. **09.20** Окружающий мир. **09.50** Здоровье. **10.15, 12.30, 13.50, 16.30, 23.30** «Театр на все времена». Интермедия. **10.20** «Сегодня с вами...» Заведующая кафедрой мастерства актера и режиссуры Белорусской академии искусств режиссер Л.Монакова. **10.45** Международные спортивные новости. **11.05** Вершина мира. **11.30** Компьютерный полигон. **11.55** «Все нормально, мама!» **12.35** Четвертое измерение. **13.05 «Династия-2. Семья Колби». 13.55** Книгосбор. **14.25** Олимп. **15.15** Уроки Н.Новожиловой. **15.40** Познай себя. **16.00** Парламентский вестник. **16.35** «По заповедным местам Беларуси». **17.00** «Это моя работа». **17.30** «Песню берите с собой». **18.25** Футбол. Чемпионат Европы. Беларусь – Швейцария. В перерыве (**19.15**)- «Из достоверных источников». **20.25** Белорусский хит-парад. **20.40** Колыбельная. **21.00** Панорама. **21.40** Спортлото. **21.50 «Молодые американцы».** Х/ф. **23.35** Бездельник. **00.05** Видимо-невидимо.

ОРТ

07.00 «Забудьте слово «смерть». Х/ф. **08.20** Национальная кинематографическая премия «Ника». **08.25** Слово пастыря. **08.45** Домашняя библиотека. **09.00, 14.00, 17.30** Новости. **09.15 «100%». 09.45** «Утренняя почта». **10.20** «Каламбур». **10.50** Смак. **11.10** Возвращение Третьяковки. **11.35** Чемпионат мира по фигурному катанию. **12.05 «Счастливая, Женька!».** Х/ф. **13.25** «Цивилизация». **13.55, 01.10** Программа передач. **14.15** В мире животных. **14.55** Умницы и умники. **15.20** КВН-ассорти. **15.50 «Легенда о динозавре».** Х/ф. **17.50** Футбол. Чемпионат Европы. Сборная Армении – Сборная России. **19.50** Национальная кинематографическая премия «Ника». **20.00** Время. **20.45** Погода. **20.50** Юбилейный концерт В.Леонтьева. **22.55** Новости спорта. **23.10 «Таксист».** Х/ф.

РОССИЯ

07.00, 08.30 Мультфильм. **07.10** «Включите северное сияние». Х/ф. **08.25** Прогноз погоды. **09.00** Доброе утро, страна. **09.35** «Сто к одному». **10.20** Любовь с первого взгляда. **10.45** Подиум д'арт. **11.15** Золотой ключ. **11.30** Домашние хлопоты. **12.00 «Неделя в Санта-Барбаре». 13.00, 19.00** Вести. **13.30** Неделя власти. **14.00 «Враг народа Бухарин».** Х/ф. **15.40** «Я решил изменить мир». Д/ф. **16.00 «Младенцы».** Х/ф. **16.15** «Театр + TV». **17.00** Моя семья. **18.00** «Площадь звезд-99». **19.35** «Год «На-Ны». **21.10 «Пророчество».** Х/ф. **22.50** Фигурное катание. **00.10** Звуковая дорожка. **01.05** Прогноз погоды.

КУЛЬТУРА

09.00, 20.25, 23.20 Программа передач. **09.10** «Читая Библию». **09.20** Книжный кладезь. **09.35 «Сердца четырех».** Х/ф. **11.05** Село Дорожево – **60** лет спустя. **11.35** «Наобум». **12.05** «Навстречу». **12.20** «Великие дворцы мира». **12.45, 13.45** «Московское гнездо». Спектакль. **13.30, 21.00** Новости культуры. **15.05** «Месье Иван в Провансе». **15.35** «Международное обозрение». **16.15** «Очевидное – невероятное». **16.40** Вариации на тему рококо. **17.00** «Рассказы старого сплетника». **17.30** Новости. **17.35** «Болдинское притяжение». Д/ф. **18.20** «XX век в кадре и за кадром». **19.10** Чудо-сказка. **19.25** Мультфильм. **19.35** Дом актера. **20.30** 15-й подъезд. **21.20 «Никогда».** Х/ф. **22.45** Блеф-клуб.

НТВ

07.00 «Битлджус». **07.25 «Круг».** Х/ф. **09.00, 11.00, 15.00, 18.00, 21.00** Сегодня. **09.15** Криминал. **09.40** Впрок. **09.55** «Пойми меня». **10.25** «Старый телевизор». **11.15** Профессия – репортер. **11.30** Своя игра. **12.00** Мультфильмы. **14.30** «Русский век». **15.15 «Она написала убийство».** Х/ф. **16.10** Суд идет. **17.00** Дог-шоу. **17.30** Герой дня без галстука. **18.40 «Операция «Ы» и другие приключения Шурика».** Х/ф. **20.30** «Итого». **21.45 «Эксперимент «Филадельфия»-II».** Х/ф. **23.30** «Про это». **00.10** Программа передач.

НТВ+

НАШЕ КИНО

09.00 Сегодня в программе. **09.05 «О любви». 10.20 «Подкидыш». 11.30 Кино. Между прошлым и будущим. 11.45 «Ожидание». 12.50 «Эскадрон гусар летучих».** 2 серии. **15.30 «Дела сердечные». 17.00 «Фонтан». 18.40 «Чемодан». 18.45 «Гори, гори, моя звезда». 20.15 «Конец атамана».** 2 серии. **22.35** Завтра в программе.

МИР КИНО

09.30 Сегодня в программе. **09.35 «Объятые ужасом». 3**-я с. **«Ночной охотник».** Д-17. **10.20 «Костолом».** С. **11.55 «Судьба мудреца».** Д-13. **14.05 «Белое зло».** Д-17. **15.50 «Парень из компании «Кока-кола».** Д-13. **17.30 «Ностромо». 3**-я с. **18.25** Сделано в Голливуде. **1953** г. **18.50 «Баки и Блю».** Д-13. **20.20 «Каково врать в Америке».** Д-13. **22.00 «Филадельфия».** Д-13. **00.05 «Лидер».** Д-17.

СПОРТ

09.00, 18.15 Программа передач. **09.05, 12.00, 14.00, 18.00** Новости. **09.20, 12.10** Аэробика. **09.45, 14.10** Урок настольного тенниса. **10.10** Неделя НХЛ. **11.20** «Амбер-турнир». **11.45** «Щелчок». **12.35** «Щит и мяч». **13.20, 23.15** Самый сильный человек. **14.30** «Спорт и...» **14.55** Спортивная гимнастика. **18.10** Викторина Бэна Уайдера по бодибилдингу. **18.20** «По всем правилам». **18.30** Волейбол. Чемпионат России. Женщины. **20.00** Большой ринг. **22.00** Спорткоктейль. **22.30** Тайский бокс.

8-Й КАНАЛ

15.00 Джойс Майер «Жизнь в слове». **15.30 «Принц из Ютландии».** Х/ф. **17.30** Кого Вы ищите? По следам Иисуса. **18.00** Мульт-планета. **18.30** Коллекция **8** телеканала... **19.00** Свое дело. **19.30 «Полуночное кабаре».** Х/ф. **21.15** Вечарніца. **21.30** Афиша. **21.45** Трюкачи Голливуда. **22.00 «Зоя».** Х/ф. **1**-я с.

28 НЯДЗЕЛЯ

БТ

07.00 Доброе утро, Беларусь! **08.00** «Города мира». Д/ф. **08.30** Мультфильм. **08.40** Потребительская корзина. **09.00, 15.00** Новости. **09.10** «Все дело в шляпе». **09.35** Мультфильм. **10.10** Туробъектив. **10.35** «Все нормально, мама!» **11.10** Международные спортивные новости. **11.30** Арсенал. **11.55** Сделано в Беларуси. **12.10** Телевизионный Дом кино. **12.40** К **85**-летию со дня рождения народного поэта Беларуси Аркадия Кулешова. **13.10 «Династия-2. Семья Колби». 13.55** Сельчане. **14.20** «Последняя из рода Алельковичей». Спектакль. **14.40** «Кольцо надежды». **15.10** «На волне взаимопонимания». **15.50** Станция «Академия наук». **16.05** «АРТ-клуб». **16.35** Зорная ростань. **17.05** Телебарометр. **17.20 «Фантомас против Скотланд-Ярда».** Х/ф. **18.55** Теленавигатор. **19.15** Стадион. **19.40** Колыбельная. **20.00** Резонанс. **20.50** «Карамболь». **21.25 «Странник».** Х/ф. **23.20** Премьера песни. **23.30** Автопарк. **23.40** «Новая коллекция».

ОРТ

07.00 «Волшебный портрет». Х/ф. **08.30 «Русалочка». 09.00, 14.00** Новости. **09.15** «Непутевые заметки». **09.30** Пока все дома. **10.05** Утренняя звезда. **10.50** «Ералаш». **11.05** Служу России! **11.35** Играй, гармонь любимая! **12.00** Крестьянские ведомости. **12.30** «Все путешествия команды Кусто». **13.25** «Смехопанорама». **14.15** Клуб путешественников. **15.05** «Тимон и Пумба», «Аладдин». **16.00** Чемпионат мира по фигурному катанию. **17.35** «Ералаш». **17.55** КВН-99. **20.00** Время. **20.35 «Привычка жениться».** Х/ф. **22.40** Новости культуры. **22.55** Футбольное обозрение. **23.25 «Пьеса для пассажира».** Х/ф. **01.10** Программа передач.

РОССИЯ

07.00 Мультфильмы. **07.30** Служу Отечеству! **07.55** Прогноз погоды. **08.00** Сельские вести. **08.30** Почта РТР. **09.00** Доброе утро, страна. **09.30** Сам себе режиссер. **10.00** «Аншлаг». **11.00** Русское лото. **11.40** Мир книг. **12.00 «Неделя в Санта-Барбаре». 13.00** Вести. **13.30** Федерация. **14.10** Парламентский час. **15.10** «Закон и порядок». **16.00** Диалоги о животных. **17.00** Старая квартира. **18.00** Совершенно секретно. **19.00** Зеркало. **20.00 «Кикс».** Х/ф. **21.50** «Колизей». **22.45** Дежурная часть. **23.10 «Если бы знать...».** Х/ф. **00.40** Прогноз погоды.

КУЛЬТУРА

09.00, 19.50 Программа передач. **09.10** «Читая Библию». **09.20** Консилиум. **09.45** Мультфильмы. **10.45** В тридевятом царстве. **11.10** Детский хор «Весна». **11.45** Этюды о русском языке. **12.05** «Война по правилам». Д/ф. **12.20** «Великие дворцы мира». **12.45** Академический час. **13.30, 21.00** Новости культуры. **13.45** Чемпионат мира по фигурному катанию. **15.00** «Месье Иван в Провансе». **15.30** «А прошлое кажется сном». Д/ф. **16.40** «Я всегда пою с удовольствием». **17.00** Про фото. **17.30** Новости. **17.35** «Спортивные встречи». **18.00** «Таинство брака». Д/ф. **19.10** Чудо-сказка. **19.25** Кумиры. **19.55** «Рекламные щиты». Рок-балет. **21.20** «Вокзал мечты». **21.45 «Аллегро Барбаро».** Х/ф. **23.00** Хамелеон.

НТВ

07.00 «Конек-Горбунок». Х/ф. **08.10** «Малыш и Карлсон». **08.30** «Старый телевизор». **09.00, 11.00, 15.00** Сегодня. **09.15 «Операция «Ы» и другие приключения Шурика».** Х/ф. **11.15** Большие деньги. **11.40** «Жизнь замечательных зверей». **12.10** Мультфильмы. Х/ф «Республика Шкид». **14.30** «Русский век». **15.20** «Любовные истории, которые потрясли мир». Д/ф. **15.50** Перехват. **16.40** «Арина». **17.30** Итоги. **17.50 «Миротворец».** Х/ф. **19.45** Куклы. **20.00** Итоги. **21.00 «Ее звали Никита». 22.00** Итоги. **22.30 «Ночное дежурство».** Х/ф. **00.20** Программа передач.

НТВ+

НАШЕ КИНО

09.00 Сегодня в программе. **09.05 «Конец атамана».** 2 серии. **11.25 «Гори, гори, моя звезда». 12.55 «Фонтан». 14.35 «Васса».** 2 серии. **16.45 «Как создавался Робинзон». 17.00 «Пацаны». 18.35 «Не ходите, девки, замуж». 19.40 «Осенний марафон». 21.10 «Транссибирский экспресс». 22.40** Завтра в программе.

МИР КИНО

09.30 Сегодня в программе. **09.35, 17.50 «Ностромо». 3**-я и **4**-я с. **10.30 «Каково врать в Америке»** . Д-13. **12.10** Сделано в Голливуде. **1953** г. **12.35 «Филадельфия».** Д-13. **14.35 «Баки и Блю».** Д-13. **16.10 «Лидер».** Д-17. **18.45 «Виртуальный полицейский».** Д-17. **20.15 «Забавные приключения Дика и Джейн».** Д-13. **21.50 «Государственная тайна».** Д-13. **23.35 «Турецкие сладости».** Д-17. **01.15** Программа передач.

СПОРТ

09.00, 21.30 Программа передач. **09.05, 12.10** Аэробика. **09.30** Спорткоктейль. **10.00, 18.10** Волейбол. Чемпионат России. Женщины. **11.30, 23.10** Самый сильный человек. **12.00, 14.00, 18.00, 23.00** Новости. **13.00, 21.35** Спортивные танцы. **14.20** «Ловись рыбка». **14.55** Спортивная гимнастика. **19.50** Шахматное обозрение. **20.20** «Кто они - чемпионы?» **20.50** «По всем правилам». **21.00** Еще неделя позади... **22.30** Короли бильярда.

8-Й КАНАЛ

15.00 Программа Рика Реннера. **15.30** Мульт-планета. **16.00 «Небо над Берлином».** Х/ф. **18.15** Александр Мень. Слово о Библии. **19.00** Свободный бой. **19.30 «Смертельный совет».** Х/ф. **21.15** Вечарніца. **21.30** Новости «К - видео». **22.00 «Зоя». 2**-я с.

Ответы на кроссворд, напечатанный в № 27 за 12 марта.

По горизонтали: 1. Волокуша. **5.** Абориген. **11.** Лапша. **12.** Барак. **13.** Кумыс. **14.** Урна. **15.** Крапива. **16.** Поле. **19.** Астра. **21.** Исток. **23.** Жанр. **24.** Норд. **27.** Аврал. **28.** Цифра. **29.** Дыба. **31.** Абонент. **35.** Юбка. **39.** Русак. **40.** Ранет. **41.** Рубин. **42.** Березина. **43.** Макаенок.

По вертикали: 1. Волкулак. **2.** Люпин. **3.** Кран. **4.** Шабер. **6.** Быков. **7.** Рака. **8.** Гумно. **9.** «Нестерка». **10.** Драп. **17.** Кадриль. **18.** Житница. **20.** Театр. **22.** Тариф. **25.** Гердероб. **26.** «Маладняк». **30.** Бисер. **32.** Буран. **33.** Нона. **34.** Нитка. **36.** Бубен. **37.** Сказ. **38.** Орша.

ПРОДАЮ а\м БМВ-534td 1989 г.в., белый, растоможен, КПП-мех.,эл.зеркала,г\у, проигрыватель CD, сигнализация, состояние хорошее. Цена: 6500у.е. Тел: **2158937**, пейджер:**211-85-85** абон. **353**.

ПРОДАЮ а\м Фольксваген-Пассат-универсал-синхро, 1990г.в., белый, 1.8-турбо бензин, растоможен,КПП-мех.,эл.-зеркала,г\у, кондиционер,компъютер,подогрев сидений, магнитола. Цена: 6000 у.е. Тел: **236-35-07, 215-89-37**.

ПРОДАЮ прицеп,,Зубренок" новый. Цена: 150 у.е. Тел: **214-50-33**.

Ауди-100-Авант, 1989 года , 2.3 инжектор, кондиционер,л/диски на 4 болта. На запчасти. Тел: **215-89-37**,пейджер: **2118585** для абонента **353**.

ПРОДАЮ участок под котедж с нулевым циклом 12 - 12 в Стайках.- 30 соток.Тел.**236-35-0.**

ПРОДАЮ а/м Audi-S4 1992 г.в.,тёмно-синий металлик, 2,8л-инжектор,кондиционер, эл./зеркала,магнитола,компъютер,сигнализация. Тел. **219-40-62.**

ПРОДАЮ «Фольксфаген-Гольф» 1989 г. в Черный, 2-х дверный, двигатель 1,8 инжектор, 16 клапанов, растоможен, стартовая цена 2000 у.е.Тел.: **2100-254** пейджер **211-85-85** аб.**353**

УСЛУГИ

Высококвалифицированные специалисты выполнят весь комплекс санитарно-технических работ с применением металлопластиковых труб. Тел.**286-38-22, 239-76-56**.

ПКП,, ДОНАРИТ".Визитные карточки.Бланки, листовки,-календари, конверты, грамоты, наклейки, ярлыки, папки.Тел.-**2452183**

ООО ИНФОРММАРКЕТ **Тел. 284-37-07**

КИТаро **Тел. 222-22-29**

ТУРИЗМ АСФО-ТУР предлагает туристические поездки и сервисное обслуживание а также помощь в покупке автомобилей в Нидерландах. Визовая поддержка в Прибалтику и Финляндию. Ваучеры в Польшу.Торг в РФ и Польше. (Лицензия № 634/1 с 7.05.1998 по 7.05.2000года.) Тел. **2527846, 2133034.**

Государственное предприятие по инженерному и сервисному обустройству автомобильных дорог **«КРЫНИЦА» ПРОВОДИТ ТЕНДЕР НА ПОСТАВКУ** в 1999 году световозвращающей пленки для изготовления дорожных знаков.Заявки на участие принимаются до 1.04.1999 г. Телефон **(01772)-53245**, факс **(01772)-53860.**

ШЕЛКОГРАФИЧЕСКОЕ ПРЕДПРИЯТИЕ «ИНФОРММАРКЕТ» ИЗГОТОВИТ самоклеющиеся этикетки визитные карточки , фирменные бланки,конверты,-ценники одноразовые на картоне, многоразовые(типовые и под заказ),ленту самоклеящуюся для ценников. Тел./факс **(017)-284-37-07.**

Производственно-коммерческое предприятие ТЕХНОЦЕНТР АКВАЛИТ выполнит весь **КОМПЛЕКС САНИТАРНО-ТЕХНИЧЕСКИХ РАБОТ** с применением металлопластиковых труб. т.**266-38-22, 239-76-50**. **УСТАНОВИТ** приборы учета воды. Телефоны **235-18-12, 235-19-31,215-80-33**. Лицензия № 5930 от 26.08.1998г.

ООО «ВИЛИМАЙС»

Печати, штампы, оснастка COLOP, самонаборные штампы. Нумераторы, датеры, мастика, пломбираторы, пломбиры под сургуч.

Тел. **221-24-05. 285-12-08**

МЕБЕЛЬ

Диваны, мягкие углы, тахта двухспальная, кресло-кровати, угловые варианты. Доставка. Гарантия. Продажа, изготовление под заказ. Тел.**213-96-42, 232-43-93**

Мягкой мебели ремонт, перетяжка, замена пружин, механизмов, поролона, каркасов, изменение дизайна. В цехе и на дому. Тел. **232-43-93, 262-65-33**

Велюр мебельный, поролон, механизмы трансформации, каркасы диванов, скобозабивные пистолеты и скобы Bosch. Тел.**232-43-93, 262-65-33**

© НАВІНЫ. Спасылка на газету НАВІНЫ абавязковая. E-mail: edit@svaboda.minsk.by http://www.belarus.net/MassMedia/Newspaper/Svaboda/
Пасведчанне аб рэгістрацыі № 996 Адрас: г.Мінск, пр-т газеты «Известия», 8-173. Надрукавана на паліграфічнай фабрыцы «Чырвоная зорка» (г.Мінск, 1-шы Загарадны завулак, 3)
Заказ **523** Нумар падпісаны ў друк **18/03/99** (15:00) Наклад — **21.760** Рэдакцыя можа не падзяляць меркаванні аўтараў, публікаваць артыкулы дзеля палемікі.